



SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ PSSE W RACIBORZU ZA ROK 2025

**Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego
powiatu raciborskiego za 2025 rok**

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Raciborzu
mgr Karina Talabska**

*/dokument podpisany elektronicznie/
10.02.2026 r.*

Racibórz, dnia 10.02.2026 r.

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Raciborzu

Tel. 32 459 41 32

***ul. Batorego 8
47-400 Racibórz***

***<https://www.gov.pl/web/psse-raciborz>
psse.raciborz@sanepid.gov.pl***

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
I.EPIDEMIOLOGIA.....	6
I.1. Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi	6
I.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	12
I.2.1 Wirusy układu oddechowego	12
I.2.2. Zatrucia i zakażenia pokarmowe	14
I.2.3. Wybrane choroby zakaźne wieku dziecięcego objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych: oспа wietrzna, świnka, różyczka, krztusiec, odra	15
I.2.4. Gruźlica	16
I.3. Nadzór nad przeprowadzaniem szczepień ochronnych	18
I.4. Nadzór nad higieną leczenia w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych	20
I.4.1 Nadzór nad stacjonarnymi placówkami leczniczymi	20
I.4.2. Działalność Komitetów i Zespołów Kontroli Zakażeń Szpitalnych	20
I.4.3. Nadzór nad placówkami leczenia otwartego oraz prywatnymi gabinetami	21
II.HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA	22
II.1. Zadania realizowane w 2025 roku	22
II.2. Wyniki kontroli, wnioski, uwagi dotyczące wybranych grup obiektów	23
II.2.1. Baseny kąpielowe	24
II.2.2. Domy Pomocy Społecznej i inne placówki zapewniające całodobową opiekę osobom starszym lub przewlekłe chorym	25
II.2.3. Hotele, motele, pensjonaty, kempingi, domy wycieczkowe, schroniska, pola biwakowe, inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	25
II.2.4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu	26
II.2.5. Infrastruktura kolejowa i drogowa	26
II.2.6. Tereny rekreacyjne	26
II.2.7. Obiekty sportowe i rekreacyjne	27
II.3. Nadzór nad jakością wody	27
II.3.1. Jakość zdrowotna wody do spożycia	27
II.3.2. Jakość wody ciepłej	30
II.3.3. Jakość zdrowotna wody do kąpieli i rekreacji	31
II.4. Interwencje	32
III.HIGIENA ŻYWNOŚCI ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	33
III.1. Zadania realizowane w 2025 r. i wyniki kontroli w obiektach nadzorowanych	33
III.2. Działania w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF i RAPEX	36
III.3. Współpraca z innymi organami kontroli	37
III.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych	38
III.5. Ocena sposobu żywienia	39

III.6. Skargi i wnioski	40
IV. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY	41
IV.1. Stan sanitarny nadzorowanych placówek nauczania i wychowania	41
IV.2. Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego	42
IV.3. Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach ...	42
IV.4. Dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu uczniów i dzieci oraz ich oznakowanie	42
IV.5. Tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych	44
IV.6. Przebieg wypoczynku dzieci i młodzieży	44
IV.7. Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów/plecaków oraz zapewnienie im miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych	45
IV.8. Warunki do utrzymania higieny jamy ustnej przez dzieci uczęszczające do przedszkoli	46
V. HIGIENA PRACY I NADZÓR NAD CHEMIKALIAM I	47
V.1. Realizacja zadań w 2025 r.	47
V.2. Charakterystyka obszaru działania	47
V.3. Bieżący nadzór sanitarny nad zakładami pracy	50
V.5. Nadzór nad kosmetykami	50
V.6. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi	51
V.7. Choroby zawodowe	51
VI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	53
VI.1. Zadania realizowane w 2025 r.	53
VI.2. Uzgadnianie projektów planów zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	53
VI.3. Rozpatrzenie wniosków dotyczących konieczności wykonania raportu o oddziaływaniu inwestycji na środowisko i jego zakresu na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	54
VI.4. Uzgadnianie przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, zwanej dalej „decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach”	55
VI.5. Uzgadnianie dokumentacji projektowej	55
VI.6. Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych oraz kontroli zgodności budowlanych obiektów z wymogami higienicznymi i zdrowotnymi, określonymi w obowiązujących przepisach	56
VI.7. Współpraca z innymi organami	58
VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	60
VII.1. Programy krajowe	60
VII.1.1 „Trzymaj Formę”	60

VII.1.2 Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV	61
VII.1.3 „Bieg po zdrowie”	62
VII.1.4 „ARS, czyli jak dbać o miłość?”	63
VII.1.5 „Skąd się biorą produkty ekologiczne”	63
VII.1.6 „Czyste powietrze wokół nas”	64
VII.1.7 Ogólnopolski program #MłodziŚwiadomi	65
VII.2. Programy wojewódzkie	66
VII.2.1. „Podstępne WZW”	66
VII.2.2. „Znamię! Znam je?”	66
VII.2.3. „Klub Zdrowego Przedszkolaka”	66
VII.2.4. „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”	67
VII.2.5. „Wybierz życie – Pierwszy Krok”	68
VII.3. Interwencje nieprogramowe	69
VII.3.1. „Bezpieczne ferie 2025”	69
VII.3.2. Profilaktyka palenia tytoniu	70
VII.3.3. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach	72
VII.3.4. „Bezpieczne wakacje 2025”	73
VII.3.5. „Łap słońce z głową”	74
VII.3.6. Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu środków psychoaktywnych wśród młodzieży „Nowe narkotyki – Nowe zagrożenia”	75
VII.3.7. Profilaktyka wad postawy „Lekki tornister”	77
VII.3.8. Profilaktyka zatruc grzybami (bezpieczne grzybobranie).....	78
VII.3.9. Kampania #Safe2EatEU.....	80
VII.3.10. Kampania #PlantHealth4Life ph. „Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie”	80
VII.3.11. Promocja szczepień ochronnych, w tym „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” „Europejski tydzień szczepień”	81
VII.3.12. Działania akcyjne dot. profilaktyki używania alkoholu	82
VII.3.13. Kampania „nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”	83
VII.3.14. # Wybierz Zdrowie.....	84
VII.3.15. Światowy Dzień Zdrowia.....	85
VII.3.16. Wojewódzka Akcja informacyjno-edukacyjna pt. Wirusochrona/zajęcia edukacyjne pt. #LekcjaWirusochrony dot. profilaktyki chorób wirusowych przenoszonych drogą kropelkową	86
VII.3.17. Projekt "Zdrowie i emocje - skrzynka z narzędziami"	87
VII.3.18. Konkurs "Zroluj zdrowie – siła wyborów"!.....	88
WNIOSKI	90

WSTĘP

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizując swoje zadania działa w oparciu o zapisy Ustawy z 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zgodnie z właściwością miejscową Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych.

Misją państwowej inspekcji sanitarnej jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego, w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Podejmowane działania służą zapewnieniu bezpieczeństwa sanitarnego na podległym terenie poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska. Szczególne działania o szerokim zakresie prowadzone są w kierunku szerzenia oświaty zdrowotnej.

Niniejsze opracowanie stanowi przedstawienie wszystkich działań podjętych przez Państwową Inspekcję Sanitarną na terenie powiatu raciborskiego w 2025 r. na rzecz poprawy stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej w powiecie.

I. EPIDEMIOLOGIA

I.1. Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi

W 2025 roku sekcja epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Raciborzu koordynowała działania związane z zapobieganiem oraz zwalczaniem chorób zakaźnych, zakażeń oraz zatruc u ludzi, prowadziła monitoring bieżącej sytuacji epidemicznej, ze szczególnym uwzględnieniem chorób wysoce zakaźnych oraz szczególnie niebezpiecznych, stanowiących zagrożenie dla zdrowia publicznego, a także prowadziła statystyki oraz realizowała sprawozdawczość w tym zakresie. Zadaniem priorytetowym było prowadzenie działań w ramach światowych programów eradykacji odry, różyczki i poliomyelitis, upowszechnianie wiedzy na temat epidemiologii chorób zakaźnych w Polsce oraz realizacji Programu Szczepień Ochronnych (PSO). Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono dane epidemiologiczne, dotyczące występowania wybranych jednostek chorobowych na terenie powiatu raciborskiego w roku 2025 porównując je z danymi z roku 2024. Dane zostały opracowane na podstawie sprawozdań MZ-56 o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach, rejestru chorych na gruźlicę oraz na podstawie przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych. Zapadalność dla poszczególnych jednostek chorobowych zostały obliczone na 100 tys. mieszkańców, na podstawie danych demograficznych pochodzących ze strony internetowej Głównego Urzędu Statystycznego, wg stanu na 30 czerwca każdego roku. Zaprezentowane dane za rok 2025 są aktualnie weryfikowane i mogą ulec nieznacznym zmianom.

ANALIZA PORÓWNAWCZA ZACHOROWAŃ w latach 2024/2025 niektórych chorób zakaźnych na terenie powiatu raciborskiego

Nie odnotowano zachorowań na:	Jednostka chorobowa	Zapadalność na 100 000		Wzrost lub spadek zapadalności w stosunku do 2024r. w %
		2024	2025	
Błonica, Botulizm, Czerwonkę, Ostre porażenie wiotkie u dzieci do -14 lat, Tężec, Dur brzuszny, Dur rzekomy A,B,C	Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	14,14	8,14	-42,43
	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nie określone – Ogółem	31,33	68,18	+117,62
	Biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	79,83	117,02	+46,59
	Płonica	155,6	24,42	-84,31
	Ospa wietrzna	601,3	244,21	-59,39
	Różyczka	2,02	-	-
	Krztusiec	45,5	10,18	-77,63

	WZW B (ostre i przewlekłe)	1,01	2,03	+100,99
	WZW C (ostre i przewlekłe)	6,1	8,14	+33,44
	Świnka	3,03	2,03	-33,01
	Zakażenia jelitowe o etiologii wirusowej (ogółem)	115,20	149,58	+29,84
	Borelioza	88,93	145,51	+63,62
	Giardioza (Lamblioza)	3,03	7,12	+50,57
	Grypa wywołana zidentyfikowanym wirusem	368,9	1872,28	+699,00
	Gruźlica	8,08	8,14	+0,74
	COVID-19	546,71	487,40	-10,88
	Dur brzuszny, dur rzekomy A,B,C	-	-	-
	Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae (inwazyjna)	10,10	14,25	+41,09
	Salmonelozy - posocznice	3,03	2,03	-33,01
	Kiła	14,14	20,25	+43,21

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w 2025 r. przedstawiała się w następujący sposób:

1. W 2025 r. nie odnotowano zachorowań na błonicę, botulizm, czerwonkę, ostre porażenie wiotkie u dzieci do -14 lat, tężec, dur brzuszny, dur rzekomy A,B,C.
2. Wzrost zapadalności w odniesieniu do 2024 roku zaobserwowano w przypadku następujących chorób: grypa, kiła, borelioza, giardioza (lamblioza), inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nie określone, zakażenia jelitowe o etiologii wirusowej, biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, WZW B przewlekłe, WZW C przewlekłe, choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae (choroba inwazyjna), gruźlica.
3. Spadek zapadalności w odniesieniu do roku 2024 wystąpił w przypadku następujących chorób: COVID-19, zatrucia pokarmowe pałeczką salmonella, salmonelozy – posocznice, krztusiec, nagminne zapalenie przyusznic (świnka), ospa wietrzna, płonica (szkarlatyna).

W roku 2025 w powiecie raciborskim najczęściej występującymi chorobami zakaźnymi (pod względem liczbowym) były zachorowania spowodowane sezonowymi wirusami układu oddechowego, do których należą grypa, RSV, COVID-19 i inne zakażenia, do których dochodzi głównie drogą kropelkowo-powietrzną. Dostępność i możliwość zlecenia testów antygenowych w kierunku ww. jednostek chorobowych przyczyniła się do szybkiej identyfikacji wirusa i zgłaszania potwierdzonych przypadków. W porównaniu z rokiem 2024 stwierdzono dalsze wysokie wzrosty zapadalności w przypadku kiły (+43,21%), boreliozy

(+63,62%), biegunek i zapaleń żołądkowo-jelitowych BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (+46,59%). Nieznacznie wzrosła zapadalność zakażeń jelitowych o etiologii wirusowej (+29,84%). Najwyższy skok zapadalności w porównaniu z rokiem poprzednim zarejestrowano w przypadku innych bakteryjnych zatruc pokarmowych (+117,62%).

Przez ostatnie pięć lat zanotowano wzrost występowania ciężkich zakażeń wywołanych przez pneumokoki pod postacią inwazyjnej choroby pneumokokowej (+41,09%). Inwazyjną chorobę pneumokokową wywołuje bakteria *Streptococcus pneumoniae* będąca przyczyną wielu zespołów klinicznych zależnie od miejsca zakażenia (np. ostre zapalenie ucha środkowego, zapalenie płuc, posocznica, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych). Przebieg choroby jest zróżnicowany od średnio ciężkich, często nawracających zakażeń górnych dróg oddechowych do ciężkiej inwazyjnej postaci zapalenia płuc z posocznicą o powikłanym przebiegu. W pozostałych jednostkach chorobowych odnotowano spadki zapadalności szczególnie krztuśca (-77,63%), który rok wcześniej wskazywał najwyższe poziomy zapadalności od wielu lat, zatruc pokarmowych pałeczką *Salmonella* (-42,43%) oraz dalszą stabilizację zachorowań na gruźlicę (+0,74%). Nie zarejestrowano zachorowań na odrę, różyczkę, chorobę meningokokową, dur brzuszny, dur rzekomy A,B,C, wystąpiły trzy przypadki WZW A (prawdopodobnie przypadki importowane).

ZESTAWIENIE ZACHOROWAŃ NA CHOROBY ZAKAŻNE
w latach od 2021 do 2025
na terenie powiatu raciborskiego

Lata		2021		2022		2023		2024		2025	
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
Jednostka chorobowa											
Liczba ludności		106 970		100 402		99 635		98 954		98 276	
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdop. zakaźnym pochodzeniu (A09)	Ogółem	98	91,61	86	85,65	87	87,32	79	79,83	115	117,02
	W tym dzieci do lat 2	18	16,83	18	17,92	11	11,04	9	9,1	5	5,09
Gruźlica ogółem		11	10,28	12	11,95	14	14,05	8	8,08	8	8,14
Krzusiec		1	0,93	-	-	1	1,00	45	45,5	10	10,18
Płonica		20	18,70	39	38,84	81	81,3	154	155,6	24	24,42
Tęžec		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Choroba meningokokowa		-	-	1	0,99	-	-	-	-	-	-
COVID-19		6653	6219,5	6568	6541,7	1085	1088,9	541	546,7 1	479	487,40
Ospa wietrzna		312	291,67	490	488,03	614	616,25	595	601,3	240	244,21
Odra		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Różyczka		-	-	1	0,99	2	2,01	2	2,02	-	-
WZW A		-	-	-	-	-	-	-	-	3	3,05

WZW B przewlekłe i BNO		1	0,93	2	1,99	-	-	1	1,01	2	2,03
WZW C przewlekłe		3	2,80	1	0,99	-	-	6	6,1	8	8,14
Dur brzuszny, Dur Rzekomy A,B,C		1	0,99	-	-	1	1,00	-	-	-	-
Legioneloza		-	-	-	-	-	-	1	1,01	-	-
Malaria		-	-	1	0,99	-	-	-	-	-	-
Nagminne zapalenie przyusznic(świnka)		-	-	3	2,98	2	2,01	3	3,03	2	2,03
Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae (inwazyjna)		4	3,74	4	3,98	12	12,04	10	10,10	14	14,25
Grypa wywołana zidentyfikowanym wirusem		-	-	2	1,99	46	46,17	365	368,9	1840	1872,28
Zakażenia wirusem RSV		-	-	-	-	3	3,01	63	63,66	195	198,42
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nie określone - Ogółem (A05)	Ogółem	58	54,22	68	67,73	40	40,15	31	31,33	67	68,18
	W tym dzieci do lat 2	3	2,80	-	-	2	2,01	3	3,03	6	6,11
Salmonellozy - zatrucia pokarmowe		28	26,18	14	13,94	33	33,12	14	14,14	8	8,14
Salmonellozy - posocznice		-	-	-	-	5	5,01	3	3,03	2	2,03
Wirusowe	Ogółem	159	148,64	276	274,89	93	93,34	114	115,2	147	149,58

zakażenia jelitowe	W tym dzieci do lat 2	73	68,24	79	78,68	27	27,1	28	28,3	37	37,65
Kiła		-	-	5	4,98	7	7,03	14	14,14	20	20,25
Chlamydia		-	-	-	-	1	1,0	2	2,02	-	-
Rzeżączka		-	-	-	-	1	1,0	1	1,01	1	1,02
HIV		-	-	2	1,99	3	3,01	5	5,05	1	1,02
Róża		41	38,33	55	54,77	46	46,17	63	63,7	40	40,7
Lamblioza		-	-	3	2,98	1	1,00	3	3,03	7	7,12
Pokąsania przez zwierzęta(szcz.)		7	6,74	13	12,94	37	37,14	38	38,40	39	39,68
Borelioza z Lyme		68	63,57	59	58,76	67	67,25	88	88,93	143	145,51

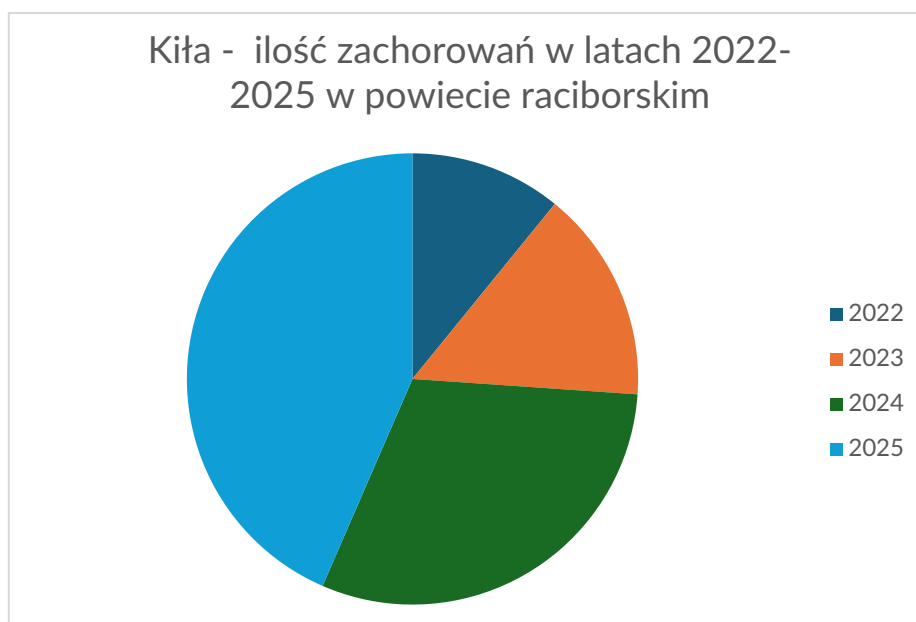
A - Liczba zachorowań

B - Wskaźnik zapadalności na 100 tys. ludności

W roku 2025 odnotowano dalszy wzrost zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową, liczba przypadków zakażenia kiłą we wszystkich stadiach wzrosła o ponad +43,21%. W Polsce można mówić już o cichej epidemii, liczba zakażeń przenoszonych drogą płciową (STI) wzrosła o ponad 300 % - statystyki przekazane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego.

Liczba zachorowań na kiłę w latach 2022 – 2025

Lata	2022	2023	2024	2025
Ilość zachorowań na kiłę	5	7	14	20



Do głównych czynników wzrostu liczby zakażeń STI należą:

- zmiany w zachowaniach seksualnych – coraz częstsze podejmowanie ryzykownych kontaktów intymnych bez właściwej ochrony,
- brak objawów – wiele infekcji przenoszonych drogą płciową przebiega bezobjawowo, przez co zakażone osoby nie są świadome swojego stanu i nie podejmują leczenia, co sprzyja dalszemu rozprzestrzenianiu choroby,
- niedostateczna edukacja seksualna – brak rzetelnej wiedzy o zdrowiu seksualnym i profilaktyce zakażeń skutkuje niską świadomością społeczną dotyczącą STI,
- stygmatyzacja i dyskryminacja – obawa przed społecznym ostracyzmem sprawia, że wiele osób unika testów i leczenia, co przyczynia się do dalszego rozprzestrzeniania infekcji,
- migracje i globalizacja – wzrost liczby podróży międzynarodowych oraz migracje ludności sprzyjają przenoszeniu chorób między różnymi regionami świata.

I.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

I.2.1. Wirusy układu oddechowego

COVID 19

Na terenie powiatu raciborskiego w roku 2025 zgłoszono 479 przypadków zachorowań na COVID - 19, z czego 18 osób wymagało hospitalizacji (nie odnotowano zgonów z powodu ciężkiego przebiegu choroby). Koronawirus cały czas mutuje, w efekcie powstaje bardzo wiele wariantów, z których większość ginie, jednak część potrafi zdominować swoje środowisko. W dalszym ciągu dominującym wariantem w Polsce w roku 2025 był superwariant Omikron, charakteryzujący się wyższą zakaźnością, ale wywołujący chorobę o łagodniejszym przebiegu klinicznym. COVID 19 manifestował głównie choroby górnych dróg oddechowych (zapalenie gardła, zatok, oskrzeli) z mniejszą ilością przypadków ciężkich, z zapaleniem płuc

czy niewydolnością oddechową. Jednak u osób z grup ryzyka zachorowania nadal mogą prowadzić do poważnych powikłań, w tym burzy cytokinowej oraz zespołu long COVID. Za większość zarażeń koronawirusem w 2025 r. odpowiadały podwarianty Stratus i Nimbus. Stratus (XFG) to rekombinowany wariant SARS-CoV-2, którego materiał genetyczny powstał z połączenia dwóch wcześniejszych podwariantów Omikronu. Jego cechą charakterystyczną była zdolność do unikania odpowiedzi immunologicznej – zarówno po wcześniejszym zakażeniu, jak i szczepieniu na COVID-19. Infekcje wywołane tym wariantem często przypominały typową chorobę dróg oddechowych, z bólem gardła, kaszlem i katarrem. Nimbus (NB.1.8.1) to również podwariant Omikronu. Wyróżniał się wyjątkowo wysoką zakaźnością. Zakażenia tym wariantem miały często gwałtowny początek i objawiały się silnym bólem gardła (nietypowy objaw opisywany przez pacjentów jako „żyłki w gardle”) oraz dolegliwościami ze strony przewodu pokarmowego. Koronawirus łagodnieje lecz w dalszym ciągu ma w sobie ogromny potencjał powikłań. Atakuje on nasze naczynia krwionośne, przez co może przyczyniać się do wzrostu liczby przypadków zatorowości płucnej, zakrzepicy czy udarów.

Najważniejsze zasady profilaktyki pozostają niezmiennie – aktualne szczepienia, higiena rąk i unikanie kontaktu w czasie infekcji nadal skutecznie chronią przed ciężkim przebiegiem COVID-19.

W roku 2025 wprowadzono do Systemu Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS) 1 ognisko epidemiczne, zgłoszone przez oddział Szpitala Rejonowego w Raciborzu, którego czynnikiem epidemiologicznym był wirus SARS-CoV-2.

Grypa i RSV

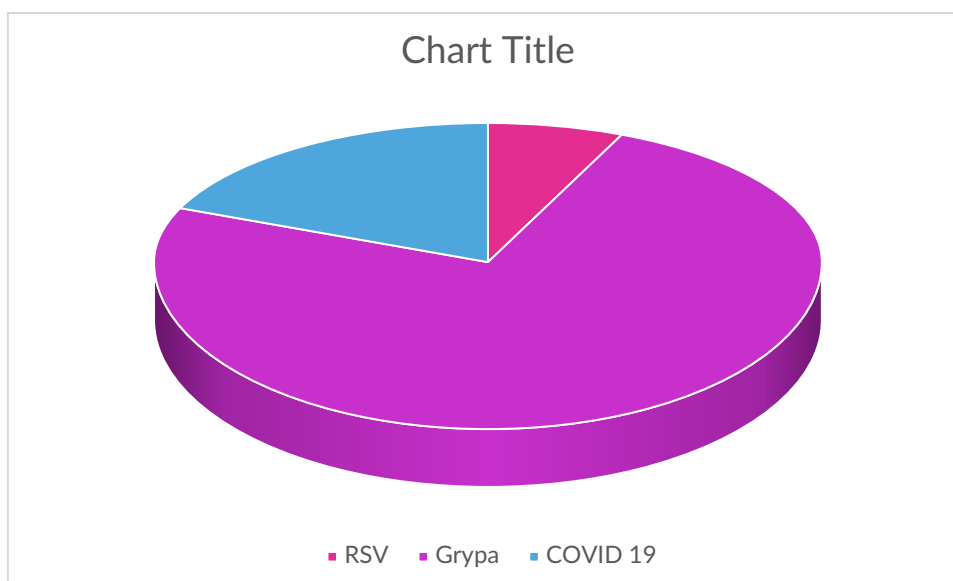
Grypa i RSV to dwie powszechne choroby wirusowe, które mają znaczący wpływ na zdrowie publiczne, szczególnie w okresie jesienno-zimowym. W roku 2025 zarejestrowano znaczący wzrost zgłaszanych przypadków grypy i zakażeń wirusem RSV potwierdzonych wynikiem szybkiego testu antygenowego.

W powiecie raciborskim zgłoszono 1840 przypadków grypy (73 przypadki wymagające hospitalizacji) oraz 144 przypadki RSV z czego 51 przypadków dotyczyło dzieci (47 przypadki wymagające hospitalizacji, z czego 31 dotyczyło dzieci). Zarówno grypa jak i RSV są niebezpieczne dla kilku grup populacji, głównie dla niemowląt i małych dzieci, tych poniżej 1 roku życia, dzieci przedwcześnie urodzonych, które mają niedojrzały układ oddechowy, kobiet w ciąży oraz osób starszych z chorobami przewlekłymi.

W roku 2025 wprowadzono do Systemu Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS) 2 ogniska epidemiczne, zgłoszone przez oddziały Szpitala Rejonowego w Raciborzu, którego czynnikiem epidemiologicznym była Grypa typu A.

Wirusy układu oddechowego ilość zachorowań w 2025 r.

Jednostka chorobowa	Ilość zachorowań w 2025
RSV	195
Grypa	1840
COVID 19	497



I.2.2. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

W roku 2025 przeprowadzono 131 wywiadów epidemiologicznych związanych z opracowaniem przypadków, zgłoszonych przez placówki opieki medycznej jako podejrzenia bądź potwierdzenia chorób zakaźnych przewodu pokarmowego.

W porównaniu do roku 2025 – liczba zachorowań z uwzględnieniem czynnika etiologicznego przedstawiała się następująco:

Nazwa choroby		Liczba zachorowań	
		2024	2025
Salmonellozy	Zatrucia pokarmowe	14	8
	Posocznice	3	2
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	Ogółem	31	65
	Wywołane przez <i>E. coli biegunkotwórczą</i>	2	2
	Wywołane przez <i>Clostridioides difficile</i>	25	44
	Wywołane przez <i>Campylobacter</i>	3	17
	Inne określone	0	0
	Nieokreślone	1	2
Biegunka i zapalenie żołądkowo- jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu		79	115
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe o nieokreślonej etiologii		3	6
Wirusowe zakażenia jelitowe	Ogółem	114	147
	W tym dzieci do lat 2	28	37

Jak wynika z powyższego zestawienia – w roku 2025 znacznie zmniejszyła się ilość zgłaszanych salmoneloz zarówno jako zatrucia pokarmowe (postać żołądkowo-jelitowa), jak również posocznice salmonelozowe (postać septyczna).

Wzrosła natomiast ilość bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez beztlenową bakterię *Clostridioides difficile* a główne przyczyny wzrostu zachorowań w 2025 roku to:

1. Antybiotykoterapia - niewłaściwe lub nadmierne stosowanie antybiotyków o szerokim spektrum działania (ryzyko zakażenia może być nawet 10-krotnie wyższe w trakcie trwania antybiotykoterapii oraz 4 tygodnie od jej zakończenia).
2. Wysoka zakaźność w placówkach służby zdrowia - szpitale, zakłady opiekuńczo-lecznicze (ZOL) i domy pomocy społecznej (DPS). Spory bakterii przetrwają na powierzchniach nawet do 6 miesięcy. Kluczowe czynniki to długotrwała hospitalizacja, oraz wysoka odporność form przetrwalnikowych na powszechne środki dezynfekcyjne. Spory *C. difficile* są odporne na alkohol, co czyni tradycyjne żele antybakteryjne nieskutecznymi; konieczne jest dokładne mycie rąk wodą z mydłem.
3. Starzejące się społeczeństwo - osoby powyżej 65 roku życia są znacznie bardziej narażone ze względu na osłabiony układ odpornościowy i liczne choroby współistniejące (65,91% przypadków w powiecie raciborskim).

W roku 2025 zwiększyła się liczba zakażeń jelitowych o etiologii wirusowej (+29,84%) (u dzieci do lat 2 nastąpił wzrost zapadalności w odniesieniu do roku 2024 o 33,04%). Najwięcej zachorowań występuje u dzieci do 1 r.ż. a jedyną skuteczną metodą zmniejszającą zachorowalność i hospitalizacje z powodu wirusowego zapalenia jelit wśród dzieci są szczepienia ochronne, których celem jest ochrona przed ciężką biegunką wymagającą hospitalizacji.

Podobnie jak w latach ubiegłych, zdecydowaną większość przypadków stanowiły przypadki hospitalizowane w Oddziale Pediatrycznym, Oddziale Wewnętrznym, Oddziale Obserwacyjno-Zakaźnym Szpitala Rejonowego w Raciborzu, zgłaszane również przez ościenne szpitale (przypadki potwierdzone laboratoryjnie). Pozostałe zachorowania zgłaszano przede wszystkim z placówek POZ na podstawie objawów klinicznych i z powodu braku diagnostyki laboratoryjnej zakwalifikowano jako zakażenia wirusowe jelit nie określone.

I.2.3. Wybrane choroby zakaźne wieku dziecięcego objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych: oспа wietrzna, świnka, różyczka, krztusiec, odra

W porównaniu do roku 2024 pod względem liczbowym sytuacja przedstawiała się następująco:

Jednostka chorobowa	2024	2025
Nagminne zapalenie przyusznic (świnka)	3	2
Różyczka	2	0
Krztusiec	45	10
Odra	0	0

W roku 2025 zarejestrowano 2 przypadki zachorowań na świnkę, nie odnotowano zachorowań na odrę i różyczkę.

W przypadku świnki oraz różyczki w Polsce od kilku lat zaobserwowano stabilną niską ilość zachorowań. Związane jest to z systematycznym wszczepianiem dzieci na ww. choroby zakaźne w ramach Programu Szczepień Ochronnych. Zgodnie z PSO, szczepieniami obowiązkowymi przeciwko odrze, śwince i różyczce objęte są dzieci w 2 roku życia (13-15 miesięcy) oraz w 6 roku życia (dawka przypominająca).

W powiecie raciborskim wszczepialność dzieci podlegających uodpornieniu na odrę, świnkę i różyczkę (z zakończonym cyklem) utrzymuje się na wysokim poziomie (94,42% w roku 2025).

Od stycznia do końca grudnia 2025 r zarejestrowano w powiecie raciborskim 10 przypadków krztuśca - rok wcześniej odnotowano 45 przypadków (spadek zapadalności -77,63%). Jednak pomimo spadku zachorowań w naszym powiecie krztusiec nadal jest poważnym zagrożeniem zdrowotnym. Wynika to stąd, że ani przechorowanie, ani szczepienie nie zapewnia odporności na całe życie. W celu utrzymania odporności ważne są dawki przypominające szczepionki, tak u dzieci jaki i osób dorosłych.

Liczba zachorowań na ospę wietrzną w latach 2024 – 2025 przedstawia się następująco:

Jednostka chorobowa	2024	2025
Ospa wietrzna	595	240

W 2025 r. zarejestrowano 240 przypadków ospy wietrznej (spadek zapadalności w porównaniu z rokiem 2024 o 59,39%).

Ospa jest jedną z najbardziej zaraźliwych chorób zakaźnych. Następstwem zakażenia ospą wietrzną może być półpasiec, obie infekcje są bowiem wywołane przez ten sam patogen, czyli wirus ospy wietrznej i półpaśca (Varicella zoster virus), który po wywołaniu pierwszej z chorób nie znika, tylko pozostaje w organizmie w postaci utajonej. W wyniku osłabienia odporności (przez wiek, stres czy inne czynniki) następuje reaktywacja wirusa pod postacią półpaśca. Najczęstszym następstwem choroby (występującym u około połowy pacjentów powyżej 60. roku życia) jest tzw. neuralgia półpaścowa. To intensywne nerwobóle, które mogą utrzymywać się latami, nawet kiedy charakteryzująca półpasiec wysypka dawno minęła. Ryzyko wystąpienia tego typu powikłań znacząco wzrasta po 40. roku życia. Wirus ospy wietrznej i półpaśca występuje w komórkach nerwowych człowieka, toteż rozprzestrzeniając się, może uszkadzać poszczególne struktury.

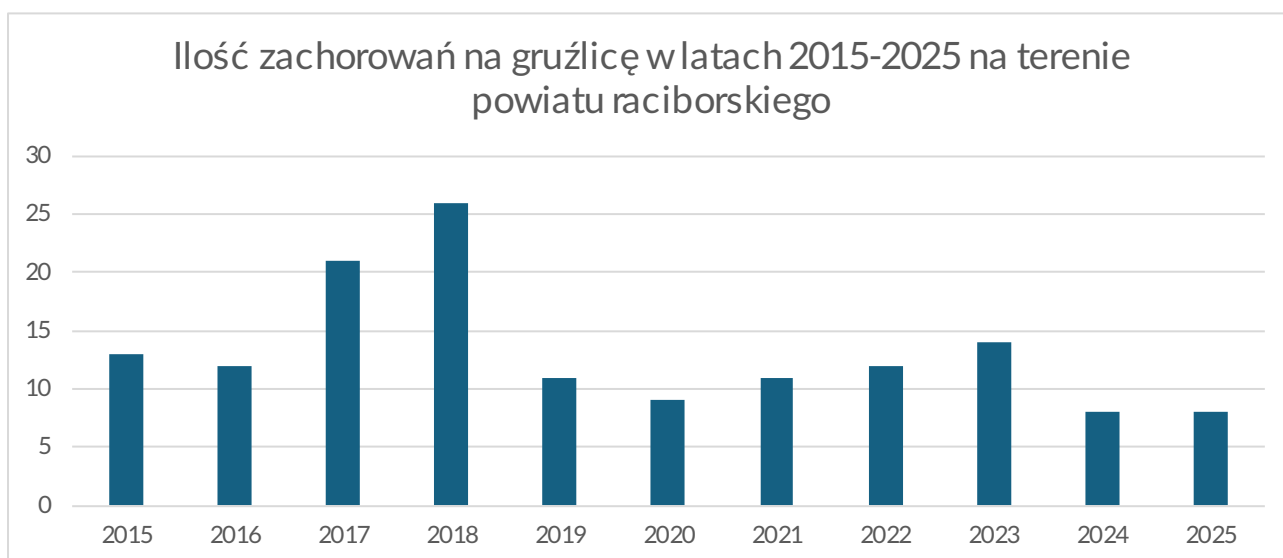
Profilaktyka - szczepienia, diagnostyka i odpowiednie leczenie są kluczowe dla minimalizowania ryzyka związanego z tą chorobą.

I.2.4. Gruźlica

W Polsce od kilkunastu lat sukcesywnie spada liczba zachorowań na gruźlicę. W powiecie raciborskim po wzroście w latach 2017-2018 od 2019 r. liczba zachorowań utrzymuje się na stałym poziomie

Liczba zachorowań na gruźlicę w latach 2015 – 2025

Lata	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ilość zachorowań na gruźlicę	13	12	21	26	11	9	11	12	14	8	8



Rejestrację przypadków prowadzono w oparciu o zgłoszenia podejrzeń oraz kliniczne i laboratoryjne potwierdzenia przez specjalistyczne placówki służby zdrowia tj. szpitale i poradnie chorób płuc i gruźlicy.

W roku 2025 – 7 przypadków dotyczyło gruźlicy układu oddechowego, w 1 przypadku stwierdzono gruźlicę pozapłucną (opłucnej).

Średnia wieku chorych z potwierdzoną gruźlicą układu oddechowego w roku 2025 wynosiła 63 lata (dla porównania w roku 2024 średnia wieku wynosiła 65 lat). Zachorowały osoby dorosłe: najstarsza osoba miała 72 lat, najmłodsza 31 lat.

Nie stwierdzono zachorowań wśród dzieci i młodzieży do lat 19. W 4 przypadkach zachorowania dotyczyły mężczyzn, w 4 kobiet. Nie stwierdzono zgonów z powodu gruźlicy. Analizując aktywność zawodową: 3 przypadki to osoby bezrobotne, 2 przypadki osoby pracujące, w 3 przypadkach osoby osadzone w Zakładzie Karnym.

Sytuację epidemiologiczną pozostałych chorób zakaźnych można uznać za stabilną, ponieważ występowały w pojedynczych przypadkach lub stwierdzono niewielki wzrost, co nie wpłynęło znacząco na możliwość wystąpienia zagrożeń na nadzorowanym terenie.

I.3. Nadzór nad przeprowadzaniem szczepień ochronnych

W roku 2025 nadzorem objęto 33 punkty szczepień, w tym:

- 2 zlokalizowane w szpitalu (w tym szczepienia p/ wścieklicznie),
- 4 zlokalizowane w poradniach dla dzieci,
- 10 zlokalizowanych w poradniach dla osób dorosłych,
- 17 placówek prowadzących szczepienia u dzieci i dorosłych.

Podczas kontroli punktów szczepień nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wyposażenia punktów, gospodarki preparatami szczepionkowymi, ze szczególnym uwzględnieniem szczepionek w opakowaniach wielodawkowych, obiegu dokumentacji w zakresie szczepień ochronnych, z uwzględnieniem miejsca przechowywania, sposobu prowadzenia oraz archiwizacji kart uodpornienia, terminowości przeprowadzania szczepień obowiązkowych wykonywanych w oparciu o aktualny Program Szczepień Ochronnych, z uwzględnieniem przeciwwskazań, prawidłowego sposobu prowadzenia dokumentacji oraz sprawozdawczości.

W roku 2025 w ramach nadzoru nad szczepieniami obowiązkowymi dzieci i młodzieży do lat 19 zgodnie z wytycznymi GIS w ramach kontroli tematycznych dokonano weryfikacji kart szczepień (przeprowadzono 50 kontroli w 33 punktach szczepień). Weryfikacja przebiegała dwu etapowo:

Pierwszy etap obejmował ocenę realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych u osób, które nie ukończyły 19 roku życia (z wyłączeniem rocznika 2025) na podstawie kart uodpornienia lub elektronicznych kart szczepień oraz dokumentacji medycznej pacjentów, w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia kontroli, z uwzględnieniem wykazu osób, które złożyły deklarację wyboru świadczeniodawcy udzielającego świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.

Drugi etap obejmował weryfikację danych dotyczących realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych u osób, które nie ukończyły 19 roku życia (z wyłączeniem rocznika 2025), z uwzględnieniem obowiązków osób przeprowadzających szczepienia ochronne, wynikających z art. 17 ust. 8, ust.9, ust 9b Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. W powiecie raciborskim drugi etap został zakończony z dniem 31.12.2025 r., jednak w skali ogólnopolskiej nadal jest w trakcie realizacji a planowane zakończenie kontroli to czerwiec 2026. Dopiero wówczas dokonana zostanie analiza i kierunek dalszych działań w ww. zakresie.

Od roku 2024 placówki sporządzają i przekazują w postaci elektronicznej z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego kwartalnie ilości przeprowadzonych obowiązkowych szczepień ochronnych oraz przekazują raporty o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz.U z 2025, poz. 782). Ponadto raz w roku przedkładają sprawozdanie ze stanu uodpornienia dzieci i młodzieży przeciwko poszczególnym chorobom zakaźnym oraz wykonanych szczepień ochronnych na druku statystycznym MZ-54.

Dla zapewnienia realizacji szczepień zgodnie z programem szczepień ochronnych konieczne jest współdziałanie lekarzy pierwszego kontaktu, lekarzy pediatrów, pracowników służby sanitarno-epidemiologicznej i rodziców szczepionych dzieci, zwłaszcza przy nasilającym się zjawisku ruchów „antyszczepionkowych”. Na terenie powiatu raciborskiego można stwierdzić, że problem rodziców

uchylających się od zaszczepienia swoich dzieci nadal nie stanowi jeszcze większego zagrożenia, jednak ma on nadal tendencję wzrostową. Na dzień 31.12.2025 r. w raportach o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych sporządzanych i przekazywanych w postaci elektronicznej z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego co kwartał (zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem) widnieje 393 dzieci, których rodzice nie wyrazili zgody na szczepienie. W roku 2025 wpisano do rejestru 110 nowych przypadków nie szczepionych dzieci. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu wystosował do opiekunów małoletnich 48 pism informacyjnych w ramach działań podejmowanych wobec osób uchylających się od szczepień (przypomnienia, zaproszenia na rozmowy, wezwania do szczepień oraz inne pisma wysyłane w ramach toczących się spraw).

W 2025 roku na terenie powiatu raciborskiego zgłoszono 6 łagodnych niepożądanych odczynów poszczepiennych.

Zmiany w Programie Szczepień Ochronnych na 2025 r.

PSO na rok 2025 nie przyniósł dużych zmian wpływających na zmianę organizacji i realizacji szczepień

W części dotyczącej szczepień doprecyzowano szczepienia przeciwko rotawirusom, wirusowemu zapaleniu wątroby (WZW) typu B, ospie wietrznej, wściekliznie, tężcowi lub przeciwko błonicy i tężcowi, COVID-19.

Zaktualizowano zalecenia dotyczące szczepienia przeciwko:

- syncytialnemu wirusowi oddechowemu (RSV) zalecając szczepienie: dorosłym w wieku 50–59 lat z czynnikami ryzyka oraz osobom w wieku ≥ 60 lat (bez względu na dodatkowe czynniki ryzyka), kobietom w 32.–36. tygodniu ciąży w celu biernej ochrony niemowląt w pierwszych 6 miesiącach życia przed chorobą dolnych dróg oddechowych wywołaną przez RSV,
- meningokokom - aktualnie nie zaleca się już stosowania monowalentnej szczepionki przeciwko meningokokom grupy C (ponieważ za zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową, oprócz meningokoków grupy B i C, coraz częściej odpowiadają meningokoki grupy W i Y),
- pneumokokom - szczepienia przeciwko pneumokokom nie zaleca się już ogólnie zdrowym dzieciom po ukończeniu 5. roku życia. Dodano również informację, że u dzieci z grup ryzyka, jako alternatywę dla schematu składającego się z dawki skoniugowanej szczepionki 13-walentnej i polisacharydowej szczepionki 23-walentnej, można zastosować skoniugowaną szczepionkę 20-walentną (w związku z rozszerzeniem wskazań wiekowych do stosowania tego preparatu),
- krztuścowi - dotyczące szczepienia ciężarnych. Dodano informację, że w uzasadnionych przypadkach zagrożenia porodem przedwczesnym szczepienie można wykonać już po ukończeniu 20 tygodnia ciąży (szczepienie przeciwko krztuścowi jest bezpłatne dla ciężarnych),
- szczepienia przeciwko ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) - bezpłatne szczepienie w ramach programu powszechnego obejmuje wszystkie dzieci od ukończenia 9 roku życia,

Do PSO dodano informacje o nowych szczepieniach zalecanych – przeciwko mpox (choroba wirusowa wywoływana przez wirusa małpiej ospy) dla osób z grup ryzyka, zgodnie z aktualnymi wytycznymi.

I.4 Nadzór nad higieną lecznictwa w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych

Ocenę stanu sanitarnego opracowano na podstawie wyników kontroli w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Kontrole w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych obejmują zagadnienia dotyczące bieżącego stanu sanitarno –higienicznego pomieszczeń oraz ich wyposażenia, funkcjonalności obiektów i stanu ich dostosowania do wymagań obowiązującego rozporządzenia, kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, działalności Komitetów i Zespołów Kontroli Zakażeń Szpitalnych, sposobu postępowania z odpadami medycznymi.

Podczas kontroli podmiotów leczniczych oceniano również:

- skuteczność wykonanych procesów dezynfekcji (kontrola doboru preparatów dezynfekcyjnych i antyseptycznych, kontrola znajomości procedur higienicznych obowiązujących w podmiotach leczniczych, kontrola sposobu przeprowadzania dezynfekcji sprzętu, narzędzi i powierzchni oraz rąk i skóry, kontrola sposobu przechowywania i użytkowania preparatów oraz czasu ich stosowania, używanie odpowiedniej odzieży ochronnej przez pracowników),
- skuteczność wykonanych procesów sterylizacji (kontrola procedur związanych z przygotowaniem narzędzi i materiałów do sterylizacji, postępowania z materiałami i narzędziami po sterylizacji, procedur związanych z transportem i przechowywaniem artykułów sterylnych, kontrola dokumentacji sterylizacji).

I.4.1 Nadzór nad stacjonarnymi placówkami leczniczymi

W 2025 roku na terenie powiatu raciborskiego nadzorowano 6 stacjonarnych podmiotów leczniczych, w tym 2 szpitale, 1 zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy oraz 3 szpitale jednego dnia. W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego wykonano 11 kontroli sanitarnych w tym: 8 kontroli sanitarno-higienicznych (5 sanitarnych, 1 funkcjonowania w szpitalach zespołów kontroli zakażeń szpitalnych, 2 postępowania w ogniskach zakażeń szpitalnych), oraz 3 kontrole sprawdzające.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w stacjonarnych podmiotach leczniczych stwierdzono nieprawidłowości w zakresie bieżącego stanu sanitarno - higienicznego kontrolowanych pomieszczeń oraz ich wyposażenia.

W wyniku stwierdzonych uchybień wydano 2 decyzje administracyjne.

I.4.2 Działalności Komitetów i Zespołów Kontroli Zakażeń Szpitalnych

W roku 2025 zgłoszono do PPIS w Raciborzu 5 ognisk epidemicznych stwierdzonych w 4 oddziałach Szpitala Rejonowego im. dr J. Rostka w Raciborzu oraz 1 ognisko w Nefrolux W. Kamiński, M. Kamiński Sp. z o.o. Stacja Dializ w Raciborzu z siedzibą w Siemianowicach Śląskich ul. Szpitalna 6.

Czynnikami biologicznymi chorobotwórczymi wywołującymi zakażenia były: w 1 przypadku koronawirus SARS-CoV-2, w 1 przypadku *Acinetobacter baumannii* KAR-R, 2 przypadkach Grypa typu A oraz w 1 przypadku Świerzbowiec ludzki. Łączna liczba zakażonych w ogniskach to 27 pacjentów, zakażeń wśród personelu medycznego nie stwierdzono. Nie stwierdzono nieprawidłowości w działaniach Zespołów Kontroli Zakażeń Szpitalnych. Ponadto na bieżąco prowadzona jest współpraca z członkami Zespołów

w aktualizacji i udoskonalaniu procedur kontroli zakażeń, pomoc merytoryczna w opracowywaniu i wygaszaniu ognisk epidemicznych.

I.4.3 Nadzór nad placówkami lecznictwa otwartego oraz prywatnymi gabinetami

Na terenie powiatu raciborskiego w 2025 roku nadzorem epidemiologicznym objęto 21 placówek lecznictwa otwartego, to znaczy podmiotów posiadających w powiecie raciborskim swoją siedzibę. Działalność tych podmiotów prowadzona jest w 40 obiektach (poradnie, ośrodki itp.). Przeprowadzono 41 kontroli sanitarnych w tym 1 kontrolę interwencyjną.

W wyniku stwierdzonych uchybień wydano 12 decyzji administracyjnych, w 3 przypadkach ukarano osobę odpowiedzialną za podmiot grzywną, w postaci mandatu karnego.

Ponadto w omawianym roku, objęto nadzorem sanitarnym 117 prywatnych gabinetów lekarskich, 4 praktyki pielęgniarek i położnych oraz 17 innych prywatnych placówek wykonujących świadczenia medyczne (fizjoterapia). Kontrolą objęto 43 praktyki zawodowe. W wyniku stwierdzonych uchybień wydano 2 decyzje administracyjne.

Najczęściej odnotowane nieprawidłowości w ww. obiektach dotyczyły stanu sanitarno-higienicznego, sanitarno-technicznego kontrolowanych pomieszczeń oraz ich wyposażenia, realizacji procedur sanitarno - higienicznych, w tym dekontaminacji rąk, nieprawidłowego sposobu gromadzenia, transportu i magazynowania odpadów medycznych.

II. HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA

II.1. Zadania realizowane w 2025 roku

W 2025 roku Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska kontynuowała nadzór nad utrzymaniem należytego stanu higienicznego nieruchomości, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, dróg, ulic, środków transportu osobowego itp. oraz czuwała nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody do spożycia i wody w miejscach do kąpieli.

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska realizowała również obowiązki wynikające z zakresu Ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych - sprawowała nadzór nad właściwym, pod względem sanitarnym i higienicznym, przebiegiem ekshumacji i transportem zwłok, z zakresu Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach - opiniowała projekty regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, z zakresu Ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków - opiniowała stosowane w realizowanych inwestycjach materiały i wyroby do kontaktu z wodą itp.

W roku 2025, podobnie jak i w roku 2024, podczas realizacji obowiązków nadzorowych dużo uwagi poświęcono na działania edukacyjne związane z zagrożeniem zdrowotnym powodowanym niewłaściwą eksploatacją instalacji wody ciepłej w budynkach. Aby dotrzeć do szerszego grona odbiorców opracowana została ulotka dostępna na naszej stronie internetowej, a także rozdawana podczas różnych eventów.



II.2. Wyniki kontroli, wnioski, uwagi dotyczące wybranych grup obiektów

Higiena komunalna sprawuje nadzór sanitarno-epidemiczny nad następującymi grupami obiektów: ustępy publiczne, baseny kąpielowe, miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli, domy pomocy społecznej i inne placówki o podobnym charakterze, noclegownie dla bezdomnych, hotele i inne obiekty świadczące usługi noclegowe, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu, miejsca obsługi podróżnych takie jak dworce, stacje i przystanki kolejowe, przystanki PKS, parkingi, miejsca odpoczynku i rekreacji, to jest parki, zieleńce, place zabaw dla dzieci, ogólnodostępne piaskownice dla dzieci, ośrodki wypoczynkowe, cmentarze, domy przedpogrzebowe, targowiska, wysypiska, obiekty sportowe (hale, stadiony, boiska, lodowisko), obiekty kulturalno-widowiskowe (domy kultury, kino), zakład poprawczy, zakład karny, obiekty turystyczne, stacje paliw i inne w tym obiekty służby zdrowia.

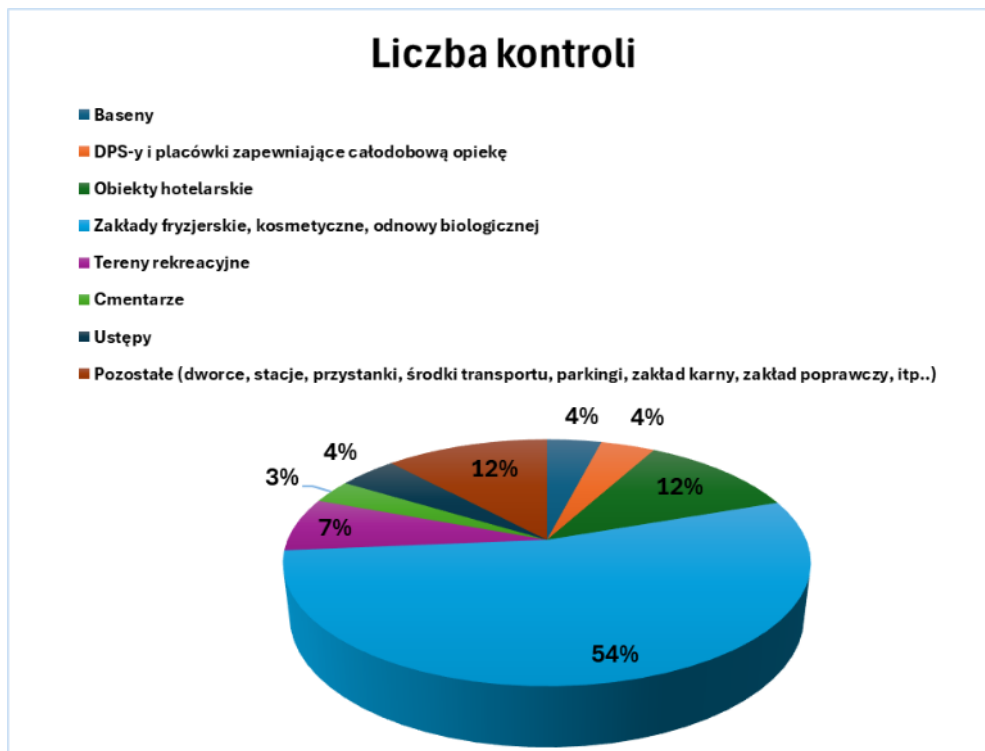
Udział procentowy poszczególnych kategorii obiektów przedstawia wykres poniżej:



W celu oceny stanu sanitarnego przeprowadzane są kontrole obiektów, sprawdzające zgodność ich funkcjonowania z obowiązującymi przepisami, wydanymi przez resort zdrowia. W przypadku znaczących zaniedbań natury sanitarno-technicznej i niezgodności ze stanem prawnym wydawane są decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości. Inne, drobniejsze uchybienia, usuwane są w trybie wykonywania tak zwanych „zaleceń doraźnych” bez konieczności wdrażania postępowania administracyjnego.

Kontrole przeprowadzane są zgodnie z zaplanowanym wcześniej harmonogramem kontroli. W procesie planowania przeprowadzana jest analiza ryzyka zdrowotnego, wyniki tej analizy znajdują odzwierciedlenie w planie kontroli.

Udział procentowy kontroli poszczególnych grup obiektów komunalnych, w ogólnej liczbie kontroli przeprowadzonych w roku 2025, przedstawia się następująco:



II.2.1. Baseny kąpielowe

Baseny to obiekty o dużym znaczeniu, z punktu widzenia ryzyka zdrowotnego. W powiecie raciborskim jest jedna pływalnia kryta przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu oraz jeden obiekt typu park wodny. Ponadto są 4 baseny letnie: w Raciborzu przy ul. Markowickiej, w Szymolicach w Ośrodku AQUA BRAX, w Szymolicach w Ośrodku Leśna Polana (głównie na potrzeby osób zakwaterowanych w domkach) oraz w Tworkowie.

Od zarządzających basenami wymagana jest duża dbałość o higienę pomieszczeń i wyposażenia obiektów oraz przede wszystkim dbałość o właściwą jakość wody. Podczas kontroli oceniamy czystość i porządek w obiekcie oraz sprawdzamy jak realizowane są obowiązki wynikające z Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach). Właściciele basenów zobowiązani są do prowadzenia kontroli jakości wody we własnym zakresie, zgodnie z zatwierdzonym przez PPIS harmonogramem, raz do roku przeprowadzana jest kontrola urzędowa. W roku 2025 nie stwierdzano nieprawidłowości w funkcjonowaniu pływalni, nie zaistniała konieczność wyłączenia z użytkowania żadnego z obiektów. W jednym przypadku (Park Wodny H2Ostróg), wydano decyzję o czasowym wyłączeniu niecki basenowej z powodu nieprawidłowej jakości mikrobiologicznej wody.

II.2.2. Domy Pomocy Społecznej i inne placówki zapewniające całodobową opiekę osobom starszym lub przewlekle chorym

Są trzy obiekty zarejestrowane jako domy pomocy społecznej. DPS w Krzyżanowicach, DPS w Raciborzu przy Placu Jagiełły oraz DPS w Raciborzu ul. Grzonki. Ponadto funkcjonują w powiecie 4 placówki, prowadzone przez podmioty prywatne, zapewniające opiekę osobom starszym i niepełnosprawnym: w Zabełkowie, w Sławikowie, w Pietrowicach Wielkich oraz w Kuźni Raciborskiej. Warunki sanitarne przebywających w nich podopiecznych oceniane są przez PPIS na poziomie dobrym lub dostatecznym. Właściciele obiektów przeprowadzają w nich na bieżąco niezbędne remonty. Jednak w przypadku placówki Dom Opieki Wytchnieniowej „Jagodowo” w Kuźni Raciborskiej zaistniała potrzeba wydania decyzji nakazującej właścicielowi doprowadzenie ścian pomieszczeń do należytego stanu sanitarno-higienicznego. Decyzja taka została wydana w roku 2024 z terminem realizacji do końca 2024. Wykonanie decyzji nastąpiło jednak w roku 2025, po dwukrotnej prolongacie terminu wykonania, ponieważ właściciel nie dysponował odpowiednią ilością środków finansowych na ten cel. W obiektach tej grupy, w roku 2025, prowadzone były również kontrole urzędowe instalacji wody ciepłej, na obecność bakterii *Legionella* Sp. W tej grupie obiektów, gdzie przebywają osoby starsze i schorowane, często o obniżonej odporności, czystość instalacji jest szczególnie ważna. We wszystkich obiektach instalacje były czyste.

II.2.3. Hotele, motele, pensjonaty, kempingi, domy wycieczkowe, schroniska, pola biwakowe, inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

W ewidencji posiadamy 37 obiektów tej grupy. W grupie obiektów świadczących usługi noclegowe znajdują się różnego rodzaju obiekty, od hoteli posiadających kategoryzację, po zwykłe miejsca noclegowe, np. przy domach weselnych. Ich standard i stan wyposażenia zależne są od przeznaczenia i wymagań klienta. W roku 2025 skontrolowano 31 obiektów i w żadnym z nich nie stwierdzono większych nieprawidłowości. Również w tej grupie obiektów PPIS w Raciborzu przeprowadza nasilone działania edukacyjne mające na celu zwrócenie szczególnej uwagi na prawidłową eksploatację instalacji wody ciepłej i możliwość występowania skażenia tej instalacji bakteriami *Legionella* Sp. Właścicielom obiektów hotelarskich przypominano o obowiązku przeprowadzania kontroli wewnętrznej, tj. o obowiązku przeprowadzania badań laboratoryjnych potwierdzających brak skażenia instalacji. W większości obiektów takie badania zostały przeprowadzone w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorcy, PPIS w Raciborzu w ramach swoich kompetencji i uprawnień przeprowadzał również własne kontrole w tym zakresie. W większości obiektów, w wyniku kontroli i badań własnych nie stwierdzano nieprawidłowości, z wyjątkiem miejsc noclegowych UNIA w Raciborzu przy ul. Staszica. Skażenie skontrolowanej instalacji osiągnęło poziom wysoki. W obiekcie wprowadzono zakaz korzystania z urządzeń wytwarzających aerozol wodno-powietrzny a zarządzający obiektem został zobowiązany do działań naprawczych. Do tej pory w obiekcie tym jeszcze nie uporano się z likwidacją skażenia.

II.2.4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu

Wszystkich obiektów tego typu na dzień 31.12.2025 w powiecie raciborskim było 221. Na ogół są to obiekty małe, często utrzymywane przez osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą. Z punktu widzenia ryzyka zdrowotnego wiele obiektów tej grupy to obiekty ważne dla prowadzonego nadzoru, ponieważ wykonywane są w nich zabiegi powodujące naruszenie ciągłości tkanek, czyli stwarzające duże ryzyko przenoszenia chorób zakaźnych i zakażeń. Urządzenie i wyposażenie tych obiektów, a także świadomość personelu nie powinny odbiegać od tych w branży medycznej.

Skontrolowano 173 zakłady przeprowadzając 176 kontroli. Podczas kontroli tego typu obiektów dużo uwagi poświęca się na działania edukacyjne w zakresie higienicznego wykonywania usług i podnoszenia standardów higienicznych lokalu, ponieważ nadal brak jest przepisów szczegółowych, które ujednoliciłyby wymagania. W powiecie raciborskim duży nacisk podczas kontroli kładzie się na prawidłowe wyposażenie gabinetów w stanowiska do dezynfekcji lub dezynfekcji i sterylizacji narzędzi, odrębne, odpowiednio wyposażone stanowiska do mycia rąk itp.

Nieprawidłowości skutkujące potrzebą wdrożenia postępowania mandatowego stwierdzono w roku 2025 w jednym przypadku.

II.2.5 Infrastruktura kolejowa i drogowa

W roku 2025 skontrolowano przystanki autobusów w dwóch gminach: w gminie Pietrowice Wielkie i w gminie Kuźnia Raciborska.

W gminie Pietrowice Wielkie postawiono wiele nowych wiat przystankowych. W ostatnich latach również zmodernizowano przystanki kolejowe w powiecie. Do wyremontowania pozostają jeszcze perony i przejście podziemne na dworcu w Raciborzu oraz perony w Raciborzu Markowicach. Nowy dworzec w Raciborzu znacznie poprawił komfort podróżowania i wpłynął pozytywnie na poprawę wizerunku miasta. Poprawę warunków podróżowania dla kierowców spowodowało również powstanie tzw. Stacji Roszków przy drodze DK 45 w gminie Krzyżanowice. Dla kierowców utworzono tam parking, z zapleczem higienicznym (prysznice, toalety). W przedmiocie infrastruktury kolejowej i drogowej w powiecie, zdaniem PPIS w Raciborzu pilnej poprawy wymagają przejazdy/wiadukty kolejowe w Raciborzu przy ul. Piaskowej i ul. Bosackiej.

II.2.6. Tereny rekreacyjne

Do nich zaliczamy parki, zieleńce, place, place zabaw, place z fontannami lub tężnią, piaskownice itp. Obiekty na ogół utrzymane są prawidłowo, lecz dbałość o ich stan w dużej mierze zależy od właściciela. W ostatnich latach gminy dużą wagę przywiązują do tego rodzaju obiektów, powstają nowe miejsca rekreacji (np. plaża w gminie Pietrowice Wielkie, tężnia w Raciborzu, EKO park w Kuźni Raciborskiej), jest duże zapotrzebowanie społeczne na takie tereny. Jeśli chodzi o tężnie to nadal nie posiadamy przepisów określających wymagania sanitarne dla tego typu obiektów, solanka w tężniach nie jest badana.

II.2.7. Obiekty sportowe i rekreacyjne

W tej grupie obiektów w powiecie, znalazły się głównie wiejskie stadiony, których stan utrzymania w dużej mierze zależy od zaangażowania klubu. Przeprowadzając kontrole tych obiektów duży nacisk kładzie się na działania edukacyjne, podnoszące świadomość w obszarze higienicznego ich użytkowania. W mieście posiadamy więcej innych obiektów tej kategorii, funkcjonuje Hala Sportowa Rafko, budynek MKZ UNIA, Stadion Sportowy, Lodowisko, Powiatowe Centrum Sportu. Obiekty utrzymywane dostatecznie. W roku 2025 wyburzono budynek toalet przy stadionie miejskim w Raciborzu. Rozwiązanie problemu braku toalet przy tym obiekcie wydaje się istotne z punktu widzenia sanitarnego.

II.3. Nadzór nad jakością wody

II.3.1. Jakość zdrowotna wody do spożycia

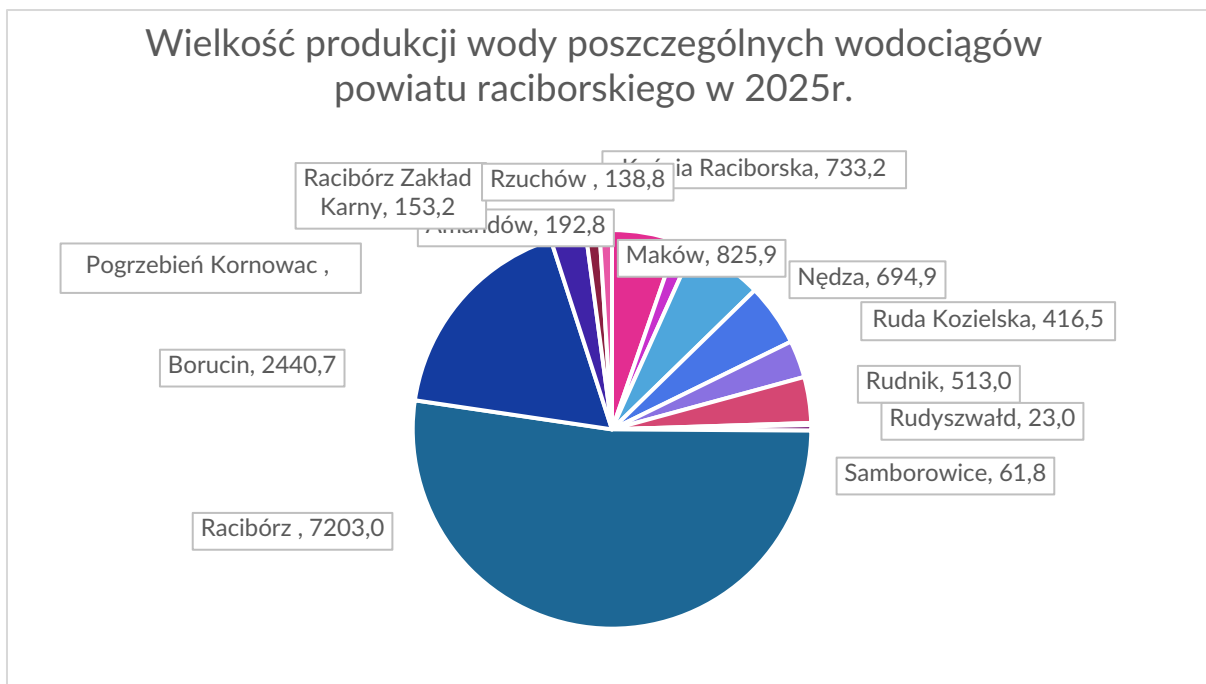
Obowiązki Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru nad jakością wody do spożycia określone zostały szczegółowo w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Zgodnie z w/w rozporządzeniem właściwy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny między innymi:

- weryfikuje wywiązywanie się przedsiębiorstw wodociągowych z realizacji badań wykonywanych w ramach kontroli wewnętrznej tych przedsiębiorstw,
- analizuje przekazane przez przedsiębiorstwa wodociągowe sprawozdania z badań w zakresie ewentualnych zagrożeń zdrowotnych,
- gromadzi, weryfikuje, analizuje i ocenia dane uzyskane w wyniku prowadzonego monitoringu jakości wody, zwane dalej „danymi monitoringowymi”,
- przekazuje dane monitoringowe do właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego,
- informuje właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o jakości wody na nadzorowanym obszarze.

Ponadto organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej:

- pobierają próbki wody oraz wykonują badania jakości wody w ramach zadań własnych, zgodnie z ustalonym planem działania PPIS na dany rok,
- wykonują badania jakości ciepłej wody w celu wykrywania bakterii *Legionella* sp.

W każdym przypadku, po otrzymaniu wyników badań przeprowadzonych czy to w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw wodociągowych, czy też w ramach kontroli PPIS, sporządzana jest informacja o przydatności wody do spożycia, która przekazywana jest do jednostek samorządowych. Poza tym corocznie, po zakończonym roku kalendarzowym, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny sporządza oceny jakości wody na danym obszarze.



Wyniki nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu nad jakością wody do spożycia w roku 2025 w powiecie, z podziałem na poszczególne gminy, przedstawiały się następująco:

Miasto Racibórz.

Producentem wody dla mieszkańców na terenie miasta są Wodociągi Raciborskie Sp. z o.o. w Raciborzu przy ul. 1-go Maja 8. Inni producenci wody to: Zakład Przemysłu Cukierniczego Mieszko S.A., 47-400 Racibórz, ul. Opawska, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Bieruń, Zakład w Raciborzu, ul. Głębczycka 38, Browar Zamkowy, 47-400 Racibórz ul. Zamkowa 4, Zakład Karny, 47-400 Racibórz, ul. Eichendorffa 14.

Jakość wody wodociągowej w Raciborzu oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2025 roku 39 razy i tylko w jednym przypadku w badaniach stwierdzono nieznaczne przekroczenie jakości wody. Woda przydatna do spożycia.

Gmina Kuźnia Raciborska.

Producentem wody dla mieszkańców na terenie gminy Kuźnia Raciborska jest Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., 47-420 Kuźnia Raciborska, ul. Klasztorna 45, które zarządza wodociągiem w Kuźni Raciborskiej oraz wodociągiem w Rudzie Kozielskiej. Inni producenci wody to: Fabryka Obrabiarek „Rafamet” S. A. w restrukturyzacji, 47-420 Kuźnia Raciborska ul. Staszica 1, Zakład Przetwórstwa Mięsnego „Maxpol” Sp. z o. o. 47-420 Kuźnia Raciborska, ul. Nowy Świat 8.

GPWiK Sp. z o.o. w roku 2025 włączyło do użytkowania nowe ujęcie wodociągowe w Solarni. Ujęcie składa się z trzech studni, uruchomiono jedną.

Jakość wody wodociągowej podawanej mieszkańcom w gminie Kuźnia Raciborska oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2025 roku 28 razy i tylko w jednym przypadku stwierdzono nieznaczne przekroczenia zawartości manganu. Woda przydatna do spożycia.

Gmina Krzyżanowice

Producentem wody i dystrybutorem na terenie gminy Krzyżanowice jest Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o.o. w Tworkowie przy ul. Parkowej 1.

Gmina Krzyżanowice zaopatrywana jest w wodę pochodzącą z ujęcia w Borucinie. Awaryjnie włączany jest wodociąg własny w Rudyszwałdzie. Jakość wody wodociągowej w gminie Krzyżanowice oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2025 roku 28 razy, w 25 przypadkach na 28 jakość wody spełniała wymagania. Odchylenia od wartości normatywnych dotyczyły badań jakości wody produkowanej na stacji w Rudyszwałdzie, nie w gminnej sieci wodociągowej.

W roku 2025 do PSSE w Raciborzu wpłynęła jedna interwencja dotycząca jakości wody. W wyniku przeprowadzonego rozeznania ustalono, że na skutek awarii podczas czyszczenia zbiorników do sieci wodociągowej w miejscowości Owsiszczce przedostała się zwiększona dawka chloru. Przedsiębiorstwo wodociągowe wypukało chlor z sieci, co zostało potwierdzone badaniami laboratoryjnymi.

Mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania z wody pochodzącej ze źródła publicznego zlokalizowanego w parku w Tworkowie. Woda w źródle cechuje się niskim odczynem pH oraz posiada w swoim składzie nikiel. W ocenie PPIS sporadyczne spożywanie takiej wody nie powinno powodować ryzyka zdrowotnego.

Gmina Krzanowice.

Producentem wody na terenie gminy Krzanowice jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. przy ul. Zawadzkiego 5 w Krzanowicach. Jakość wody wodociągowej w gminie Krzanowice oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2025 roku 17 razy, w 16 przypadkach na 17 jakość wody nie budziła zastrzeżeń. W jednym przypadku w badaniach wykryto pojedyncze bakterie grupy Coli, lecz powtórne badania wody nie wykazało nieprawidłowości. Woda przydatna do spożycia.

Gmina Nędza.

Producentem wody na terenie gminy Nędza jest Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. w Nędzy, ul. Nad Suminą 2. Jakość wody wodociągowej w gminie Nędza oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2025 roku 10 razy, we wszystkich 10 przypadkach jakość wody wodociągowej nie budziła zastrzeżeń.

W roku 2025 do PSSE w Raciborzu wpłynęła jedna interwencja dot. zmienionego zapachu wody na terenie Górek Śląskich. Kontrola PPIS nie potwierdziła zasadności skargi.

Gmina Rudnik.

Producentem wody na terenie gminy Rudnik jest Zakład Wodociągów i Usług Komunalnych w Rudniku, 47-411 Rudnik ul. Arcybiskupa Gawliny 2. Jakość wody oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2025 roku 14 razy na podstawie badań realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstwa wodociągowego oraz na podstawie własnej kontroli urzędowej. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu w 13 przypadkach na 14 wydał orzeczenia o przydatności wody do spożycia w przebadanych punktach zgodności. W jednym przypadku w wodzie produkowanej na Stacji Uzdatniania Wody w Rudniku stwierdzono ponadnormatywną zawartość manganu. Woda przydatna do spożycia.

Gmina Kornowac.

Wodę na potrzeby gminy dostarczają następujące przedsiębiorstwa wodociągowe: Wodociągi Raciborskie Sp. z o.o. w Raciborzu, ul. 1 Maja 8 oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wodzisławiu przy ul. Marklowickiej 15.

Jakość wody oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2025 roku 20 razy, w 18 przypadkach na 20 woda nie budziła zastrzeżeń. W dwóch przypadkach na obszarze zasilanym przez Wodociągi Raciborskie Sp. z o.o. wystąpiło nieznaczne przekroczenie mętności, powtórzone badania wody nie wykazały nieprawidłowości.

Gmina Pietrowice Wielkie.

Producentem wody na terenie gminy Pietrowice jest Zakład Gospodarki Komunalnej w Pietrowicach Wielkich przy ul. Szkolnej 5, który obsługuje 3 wodociągi: Maków, Amandów i Samborowice. Ponadto w gminie Pietrowice Wielkie, obok kościoła św. Krzyża w Gródczankach, znajduje się studnia o charakterze publicznym. W roku 2025 studnia ta była nieczynna, ze względu na awarię pompy.

Jakość wody wodociągowej w gminie Pietrowice Wielkie oceniana była przez PPIS w Raciborzu 25 razy, w 24 przypadkach jakość wody nie budziła zastrzeżeń. W jednym przypadku odnotowano nieznacznie przekrozoną mętność wody. Woda przydatna do spożycia.

II.3.2. Jakość wody ciepłej

W roku 2025 przeprowadzano wzmożone działania edukacyjno-informacyjne związane z występowaniem bakterii Legionella Sp. w środowisku wodnym, tj. w instalacjach wody ciepłej, systemach klimatyzacji i innych urządzeniach wytwarzających aerozol powietrzny. Podmiotom prowadzącym działalność typu obiekty hotelarskie (budynki zamieszkania zbiorowego) przypominano o obowiązku przeprowadzania badań laboratoryjnych na obecność tych bakterii z częstotliwością określoną w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego wykonywał badania jakości ciepłej wody w celu wykrycia bakterii Legionella sp., w przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz w innych obiektach zamieszkania zbiorowego (domach pomocy społecznej), obiektach hotelarskich, obiektach oświatowych (młodzieżowe ośrodki wychowawcze, internaty) funkcjonujących na terenie powiatu raciborskiego, a także w Zakładzie Poprawczym oraz Zakładzie Karnym w Raciborzu.

W obszarze powiatu, obiekty przedsiębiorstw podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne to: Szpital Rejonowy w Raciborzu przy ul. Gamowskiej, Raciborskie Centrum Kardiologii „Scanmed” przy ul. Gamowskiej oraz Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Krzanowicach. Domy pomocy społecznej, w których przeprowadzono badania pod kątem występowania bakterii Legionella sp. to: DPS, Pl. Jagiełły 3 w Raciborzu, DPS Różany Pałac w Krzyżanowicach, „Promyk” Placówka Całodobowa dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych w Pietrowicach Wielkich, Dom Opieki Wytchnieniowej „Jagodowo” w Kuźni Raciborskiej, Dom opieki „Domowe Zacisze” w Sławikowie.

W 2025r. w obiektach tych pobrano łącznie (z kontroli urzędowej PIS oraz kontroli wewnętrznej obiektów) 146 prób wody, 18 prób wykazało przekroczenie dopuszczalnych norm, wykazując skażenie bakteriami

Legionella sp. w stopniu średnim (3), wysokim (14), oraz bardzo wysokim (1). Podmioty przeprowadzały działania naprawcze skutkujące eliminacją zanieczyszczenia.

II.3.3. Jakość zdrowotna wody do kąpieli i rekreacji.

Nadzór nad jakością wody na pływalni w roku 2025 opierał się na zasadach określonych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. Zarządzający obiektami mają obowiązek przeprowadzania regularnych badań wody w ramach kontroli wewnętrznej. Badania te zlecane są do akredytowanych laboratoriów zewnętrznych. O wynikach oceny jakości wody zarządzający obiektem winien na bieżąco informować klientów, zarówno poprzez umieszczenie specjalnego komunikatu na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej obiektu. Kontrola urzędowa Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego przeprowadzana jest raz w roku.

Pływalnie

W powiecie raciborskim w 2025 roku czynnych było 6 pływalni. Cztery czynne były w okresie letnim, 2 to baseny całoroczne.

Baseny całoroczne

1. Park wodny H2Ostróg w Raciborzu przy ul. Zamkowej: zarządzany jest przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Raciborzu. Obiekt o charakterze rekreacyjnym, posiada 3 niecki basenowe, (w tym dwie wytwarzające aerozol wodno-powietrzny) oraz 3 wanny z hydromasażem. W roku 2025, w wyniku kontroli PPIS w jednym przypadku stwierdzono nieprawidłową jakość wody w niecce basenu sportowego w pozostałych przypadkach jakość wody nadawała się do kąpieli.

2. Kryta Pływalnia w Raciborzu przy ul. Śląskiej: obiekt szkolny, należący do Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu, posiada 2 niecki basenowe: dużą oraz małą.

Baseny sezonowe

Czynne były cztery baseny odkryte: basen sezonowy miejski w Raciborzu przy ul. Markowickiej, zarządzany przez OSiR w Raciborzu, basen sezonowy w ośrodku wypoczynkowym Aqua Brax w Szymolicach, zarządzany przez prywatnego właściciela, basen sezonowy w ośrodku wypoczynkowym Leśna Polana w Szymolicach, zarządzany przez prywatnego właściciela oraz basen sezonowy Park Wodny pod Zamkiem w Tworkowie zarządzany przez Gminny Zespół Oświaty w Krzyżanowicach.

W roku 2025 jakość wody do kąpieli pod względem mikrobiologicznym nie budziła zastrzeżeń, jednak stwierdzane odchylenia od norm parametrów fizykochemicznych wskazują na dalszą potrzebę poprawy eksploatacji tych obiektów.

Gminne kąpielisko „Wodnik”

Na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu, w sezonie letnim 2025 podobnie jak w latach ubiegłych funkcjonowało jedno kąpielisko: Gminne Kąpielisko „WODNIK” w Kuźni Raciborskiej. Organizatorem kąpieliska był Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Kuźni Raciborskiej. Sezon kąpielowy określony uchwałą Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej trwał od dnia 28.06.2025r. do 31.08.2025 r. Z kąpieliska w roku 2025 skorzystało łącznie 7512 osób. Organizator odpowiednio oznakował kąpielisko poprzez umieszczenie tablicy informacyjnej i wyznaczenie strefy dla kąpiących się. Ponadto organizator dopełnił wszelkich niezbędnych formalności zawartych w § 4 ust. 2

rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli, tj.: opracował harmonogram pobierania próbek wody do analizy, przestrzegał ustalonych w harmonogramie terminów, przekazywał sprawozdania z badań Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Raciborzu, informacje o jakości wody umieszczane były na tablicy w obrębie kąpieliska. Informacje o warunkach w kąpielisku były na bieżąco uaktualniane w serwisie kąpieliskowym: <https://sk.gis.gov.pl/>. W pobranych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów mikrobiologicznych, a woda w kąpielisku spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli. Jakość wody wg klasyfikacji została określona jako doskonała. Sporządzona przez PPIS w Raciborzu ocena sezonowa 2025 dla Gminnego Kąpieliska „Wodnik” w Kuźni Raciborskiej została przekazana do organizatora kąpieliska.

II.4. Interwencje.

Tematyka interwencji jest istotna dla PPIS w celu określenia kierunków działania inspekcji w przyszłości. W Sekcji Higieny Komunalnej PSSE w Raciborzu rozpatrywanych było łącznie 18 interwencji. Jednak, podobnie jak w latach ubiegłych, interwencje te często dotyczą spraw spoza zakresu kompetencji i uprawnień PIS. Na przykład nadal do PPIS w Raciborzu wpływają skargi na niewłaściwy stan sanitarny mieszkań prywatnych lub posesji (zbieractwo) i związane z tym faktem uciążliwości sąsiedzkie. W roku 2025 odnotowaliśmy po raz kolejny skargi na hałas i po raz kolejny problem dotyczył hałasu powodowanego przez montowane na budynkach urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten niewątpliwie może stanowić uciążliwość, nawet w przypadku spełnienia norm akustycznych. Ponadto, w roku 2025 odnotowywane zostały interwencje na uciążliwości powodowane bytowaniem gołębi w środowisku mieszkalnym i komunalnym. PPIS w Raciborzu wystosował pismo zachęcające właścicieli budynków/mieszkań do instalowania osłon zabezpieczających przed gnieźdzeniem się gołębi na balkonach. W przypadku bytowania gołębi na Rynku w Raciborzu i związanych z tym faktem uciążliwości, pracownicy Urzędu Miasta złożyli obietnicę, że miasto będzie zachęcać mieszkańców do niedokarmiania gołębi na raciborskim rynku, poprzez umieszczenie stosownych tabliczek na ławkach.

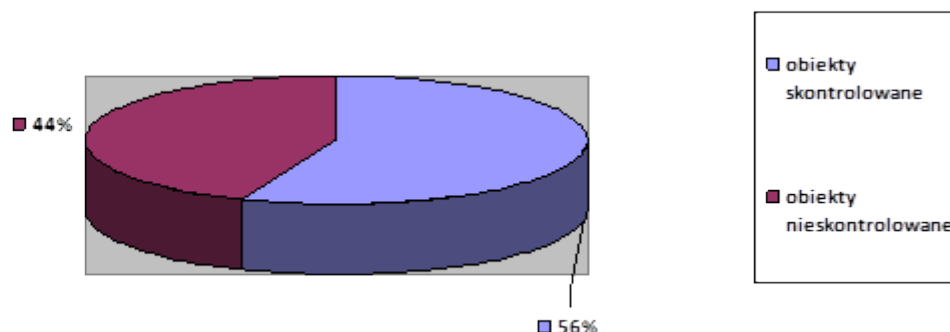
BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

III. BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

III.1. Zadania realizowane w 2025 r. i wyniki kontroli w obiektach nadzorowanych

W roku 2025 w powiecie raciborskim skontrolowano 664 obiekty. Przeprowadzono w nich 801 kontroli. Ponadto, w ramach kontroli granicznej, przeprowadzono 91 kontroli dot. przywożonej lub wywożonej partii towaru.

PROCENTOWY STAN KONTROLI W OBIEKTACH NADZOROWANYCH



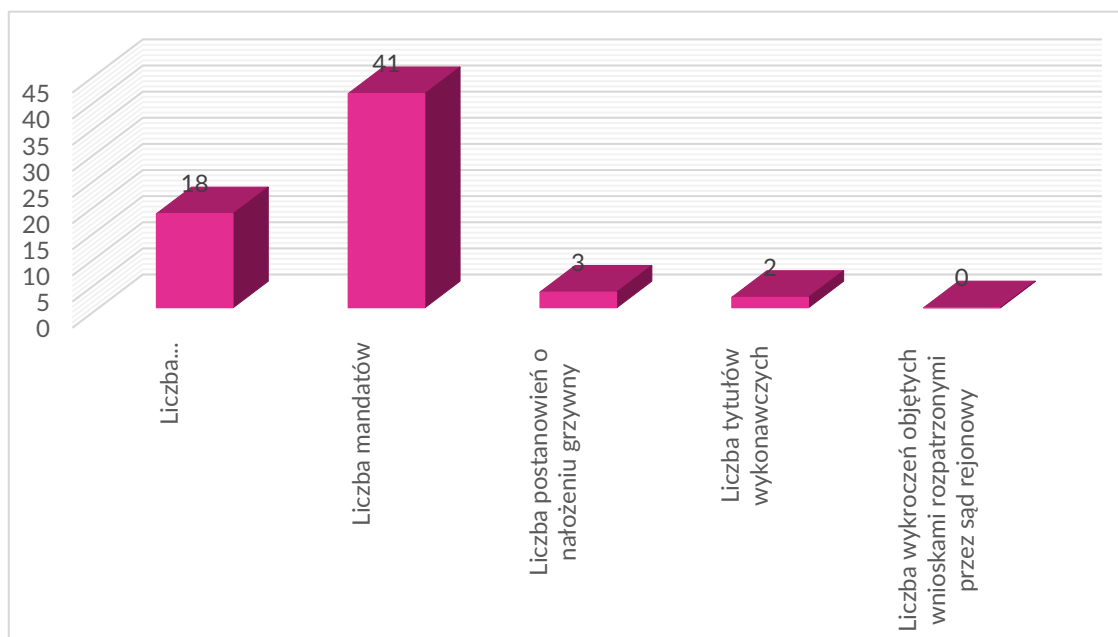
W ramach sprawowanego nadzoru wydano 18 decyzji administracyjnych celem poprawy stanu sanitarno-higienicznego, w tym 2 decyzje unieruchomienia obiektu, 1 decyzję zakazującą wprowadzania do obrotu środków spożywczych i 2 odmowy zatwierdzenia obiektu. Winnych wykroczeń stwierdzanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych ukarano 41 mandatami.

W 2025 r. w ramach prowadzonych postępowań egzekucyjnych wydano 2 tytuły wykonawcze i 3 postanowienia o nałożeniu grzywny.

W związku ze stwierdzeniem naruszenia dotyczącego prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz bez uzyskania zatwierdzenia zakładu, a także za prowadzenie działalności wbrew decyzji o zamknięciu zakładu, skierowany został wniosek do ŚPWIS o rozważenie możliwości wymierzenia kary wynikającej z ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia. Na przedsiębiorcę została nałożona kara pieniężna.

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

WYNIKI DZIAŁALNOŚCI REPRESYJNEJ



W 2025 roku dokonano zatwierdzenia 70 zakładów, w związku z napływającymi wnioskami stron, w oparciu o przeprowadzone kontrole sanitarne, wydano łącznie 93 decyzje administracyjne zatwierdzające obiekty (w tym 6 decyzji zatwierdzających warunkowo zakład, 18 zatwierdzających dodatkową działalność). Ponadto dokonano 31 wpisów do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS obiektów, w stosunku do których nie jest wymagane zatwierdzenie, zgodnie z ustawą z 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia, w tym 8 producentów produkcji pierwotnej, 11 kuchni domowych, 2 podmioty prowadzące sprzedaż przez Internet, 6 podmiotów prowadzących działalność w zakresie sprzedaży detalicznej innych niż środki spożywcze produktów oraz wprowadzające do obrotu środki spożywcze opakowane, trwałe mikrobiologicznie, 3 podmioty wprowadzające do obrotu materiały i wyroby do kontaktu z żywnością; 1 importera środków spożywczych.

Stwierdzane nieprawidłowości w nadzorowanych obiektach:

- zły stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia zakładu,
- stwierdzenie obecności licznych żywych szkodników w hali produkcyjnej i koszykach do rozrostu ciasta, obecność żywych dorosłych szkodników zbożowo-mącznych na ścianach w pomieszczeniu produkcyjnym i magazynie mąki,
- nieprawidłowe postępowanie z materiałem kategorii 3 wytwarzanym w obiekcie, w tym brak wydzielonego miejsca na składowanie materiału kat. 3,
- wykorzystywania przestrzeni lokalowych niedostosowanych i niezgłoszonych do tut. Inspektora,
- stosowanie sprzętu i wyposażania nieprzeznaczonego do kontaktu z żywnością,

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

- nieprawidłowe oznakowanie produktów gotowych nieuwzględniające zastosowanego dodatku do żywności,
- stosowanie w produkcji nieprawidłowo oznakowanego dodatku do żywności E270 kwas mlekowy,
- brak identyfikowalności środków spożywczych,
- brak skutecznej dezynfekcji powierzchni pozostających w kontakcie z żywnością,
- brak zapisów potwierdzających prowadzenie kontroli wewnętrznej w obiekcie, wynikających z opracowanej dokumentacji HACCP,
- brak czystości i porządku we wszystkich pomieszczeniach zakładu, w tym na zapleczu, brudne wyposażenie i sprzęt,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionego personelu,
- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości oraz produktów posiadających oznaki zepsucia,
- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych nie posiadających informacji o dacie minimalnej trwałości, terminie przydatności do spożycia i numeru partii,
- brak zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego- artykuły spożywcze przechowywane w warunkach niezgodnych z warunkami deklarowanymi przez producenta,
- brak segregacji w chłodni (towary pełnowartościowe przechowywane są z materiałem kategorii 3),
- brak skutecznego zabezpieczenia przed dostępem szkodników oraz przed zanieczyszczeniami z zewnątrz,
- obecność szkodników oraz ich śladów w obiektach żywnościowo-żywnościowych,
- brak zapewnienia właściwego odpływu brudnej wody i jej gromadzenia celem usunięcia w sposób zgodny z przepisami (brudna woda odpływa bezpośrednio na trawnik przy obiekcie),
- zniszczone, oszczerbione, trudne do utrzymania w czystości, mycia i dezynfekcji powierzchnie regałów i półek stanowiących wyposażenie przyczepy gastronomicznej,
- brak opracowanej dokumentacji w zakresie instrukcji Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP) wraz z elementami HACCP,
- mrożenie artykułów spożywczych dostarczanych do obiektu jako świeży produkt,
- brak higieny personelu oraz higieny sprzedaży,
- nieprawidłowa prezentacja produktów na stronie sklepu internetowego, tj. zastosowanie nieprawidłowego sformułowania przed wykazem składników; brak wskazania funkcji technologicznych przed wymienionymi w składnikach produktu substancjami dodatkowymi, brak informacji w sprawie zawartości witamin i innych substancji wykazujących efekt odżywczy lub inny efekt fizjologiczny. W prezentacji jednego z ocenianych produktów zawarto niedozwolone oświadczenia zdrowotne oraz informacje wprowadzające w błąd co do składu produktu oferowanego za pośrednictwem sklepu internetowego,
- wprowadzanie do obrotu środka spożywczego, który jako produkt bezglutenowy, ze względu na zawartość alergenów, stanowi zagrożenie dla zdrowia konsumenta z alergią lub nietolerancją glutenu,
- prowadzenie działalności w zakresie wprowadzania do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością za pośrednictwem internetowej platformy handlowej Allegro.pl., bez złożenia wniosku

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

o wpis do rejestru i bez uzyskania wpisu do rejestru zakładów, wprowadzanie do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością bez oznakowania,

- brak zabezpieczenia środków spożywczych przez zanieczyszczeniem,
- brak zachowanej higieny produkcji oraz personelu, w tym brak dezynfekcji jaj wykorzystywanych do produkcji, wykorzystywanie toalety pracowników jako pomieszczenia magazynowego dla środków spożywczych, brak środków do higienicznego mycia i suszenia rąk studzenie warzyw na zewnątrz restauracji, wyroby gotowe, naczynia jednorazowego użytku niezabezpieczone przed zanieczyszczeniami; wykorzystywanie warzyw do sporządzania potraw bez wcześniejszej obróbki wstępnej, brak wody przy umywalce do mycia rąk, uszkodzona zmywarka do naczyń, sporządzanie potraw z surowców po upływie terminu ważności; nieprzestrzeganie noszenia odzieży ochronnej przez zatrudniony personel,
- wykorzystywanie pomieszczeń niezgodnie z ich przeznaczeniem, zmiana funkcjonalności pomieszczeń;
- podawanie posiłków obiadowych dla dzieci szkolnych nie spełniających wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (w podawanych posiłkach nie uwzględniono co najmniej jednej porcji z grupy mięso, jaja, orzechy lub nasiona roślin strączkowych w ciągu dnia, nieprawidłowości w zakresie częstotliwości podawania dzieciom produktów mlecznych lub jego przetworów, warzyw lub owoców oraz porcji ryby),
- prowadzenie działalności bez uzyskania decyzji zatwierdzającej obiekt lub w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzającą,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionych pracowników,
- brak siatek w otwieralnych oknach,
- brak przygotowanej infrastruktury, w tym pomieszczeń produkcyjnych dla produkcji żywności od surowca: w kuchni i magazynie artykułów suchych dziury w ścianach; w toalecie pracowników i w pomieszczeniu obieralni warzyw niezabezpieczony otwór w suficie; w pomieszczeniu obieralni warzyw otwór w ścianie zapchany workiem foliowym, niezabezpieczony dostęp do kanału w którym prowadzone są rury doprowadzające wodę, brak światła w części pomieszczenia obieralni warzyw, wyrwane gniazdko elektryczne i brak dostępu do części pomieszczenia obieralni warzyw; w kuchni przy stanowisku mycia garnków i sprzętu kuchennego na ścianie zamontowany jest nieużywany bojler elektryczny,
- brak szatni dla pracowników (nie zapewniono miejsca do przebierania się dla pracowników),
- brak wydzielonego miejsca na środki czystości i sprzęt do utrzymania czystości w obiekcie,
- brak informacji na temat podawanych potraw oraz napoi bez opakowania, w tym w zakresie składników alergennych lub powodujących reakcje nietolerancji obecnych w żywności.

III.2. Działania w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF

Powiatowa Stacja uczestniczy stale w działaniach w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF stale doskonaląc biegłość w tym zakresie w ramach prowadzonych szkoleń. W związku z kwestionowaniem

próbki grochu całego, jaj z chowu na wolnym wybiegu, pasków fileta z kurczaka – świeże oraz lubczyku produkty zgłoszono do systemu RASFF.

III.3. Współpraca z innymi organami kontroli

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

W ramach porozumienia ramowego z dnia z dnia 15 listopada 2018r. zawartego pomiędzy Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Katowicach i Wojewódzkim Lekarzem Weterynarii w Katowicach o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i organów Inspekcji Weterynaryjnej w 2025 r. prowadzona była wzajemna korespondencja przeznaczona do wykorzystania służbowego. Ponadto w ramach realizacji „Planu poboru prób na 2025 r.” przekazywano informacje o wynikach badań prób terenowo właściwym lekarzom weterynarii. Przekazano również interwencję dotyczącą zgłoszenia nielegalnej produkcji wędlin oraz wprowadzania ich do obrotu za pośrednictwem mediów społecznościowych. W ramach współpracy, na prośbę PLW w Gliwicach przekazano informacje niezbędne do przeprowadzenia eksportu towaru zawierającego w składzie surowiec pochodzenia zwierzęcego a wyprodukowanego w zakładzie nadzorowanym przez PPIS w Raciborzu (dot. wyrobów cukierniczych, czekoladowych, galanterii ciastkarskiej). Przekazano zakład do objęcia nadzorem zgodnie z właściwością rzeczową obiekt – sklep gdzie wprowadzane są do obrotu wyłącznie wyroby pochodzenia zwierzęcego własnej produkcji. Zakład produkcyjny znajduje się pod nadzorem PLW.

Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną

W ramach porozumienia z dnia 05 listopada 2008 r. o współpracy organów Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej i Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie śląskim kontynuowano współpracę między inspekcjami. W ramach realizacji współpracy z inspekcją farmaceutyczną PPIS w Raciborzu pisemnie poinformował o planowanych kontrolach w obiektach wspólnie nadzorowanych. W 2025 r. przeprowadzono 17 kontroli w obiektach będących pod nadzorem IF, w tym 13 kontroli sanitarnych z wykorzystaniem arkusza oceny zakładu. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W powyższych obiektach pobrano 8 próbek środków spożywczych – suplementów diety (2 próbki w kierunku oznaczenia zawartości substancji dodatkowych i oceny znakowania 2 próbki w kierunku oznaczenia zawartości metali oraz oceny znakowania, 2 próbkę w kierunku oznaczenia zawartości omega-3 i oceny znakowania, 1 próbkę w kierunku oznaczenia zawartości witaminy C oraz oceny znakowania, 1 próbkę w kierunku oznaczenia zawartości wapnia, magnezu, witaminy C). Próbek nie kwestionowano.

W ramach współpracy przekazano zgodnie z właściwością rzeczową interwencję dotyczącą wprowadzania do obrotu i reklamy produktów leczniczych za pośrednictwem strony internetowej.

Współpraca z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa

W 2025 r. kontynuowano współpracę na szczeblu lokalnym z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa dotyczącą nadzoru nad działalnością w zakresie produkcji pierwotnej produktów pochodzenia roślinnego. W ramach realizowania Porozumienia z dnia 22 grudnia 2020r pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-spożywczych oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

przeprowadzono 2 wspólne kontrole, w tym 2 z elementem poboru prób u producenta produkcji pierwotnej. Do badań laboratoryjnych pobrano 5 próbek borówki amerykańskiej w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych oraz 1 w kierunku zanieczyszczeń pestycydami oraz 1 próbkę ziemniaków w kierunku zawartości metali. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Prób nie kwestionowano.

Współpraca z Policją

W 2025 r. na wniosek Komendy Powiatowej Policji w Raciborzu (Wydział do Walki z Przestępczością Gospodarczą) została przeprowadzona wspólna kontrola lokalu gastronomicznego. Ze względu na wielopłaszczyznowość naruszeń prawa w akcji zorganizowanej przez Policję uczestniczyli także przedstawiciele Urzędu Skarbowego, Państwowej Straży Pożarnej w Raciborzu).

Współpraca z Inspekcją Ochrony Środowiska

W ramach współpracy przekazywano zgodnie z właściwością informacje pozyskane w wyniku prowadzenia postępowania w sprawie nieprawidłowego postępowania z odpadami (materiałem kat3 z produkcji magazynowanym w dołach ziemnych tzw. kompostownikach).

Współpraca z terenowo właściwymi inspektorami sanitarnymi

W ramach współpracy przekazywano informacje terenowo właściwym inspektorom sanitarnym. W roku 2025 informowano inspektorów o stwierdzanych nieprawidłowościach podczas kontroli przeprowadzanych w ramach działań nadzorowych prowadzonych na podległym terenie u przedsiębiorców. Ponadto w ramach realizacji „Planu poboru prób na 2025 r.”, w przypadku stwierdzenia naruszeń przekazywano dokumentację właściwym miejscowo ppis. W przypadku kwestionowania próbek przekazywano informację terenowo właściwym inspektorom sanitarnym. W 2025 r. przekazywano także interwencje zgodnie z właściwością miejscową.

III.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W 2025 r. do badań laboratoryjnych pobrano łącznie 473 próbki.

W ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu pobrano łącznie do badań 447 próbek środków spożywczych, w tym 271 próbek żywności do badań w ramach urzędowej kontroli żywności, 131 - do badań w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu oraz 45 w ramach monitoringu. Do badań pobrano również 6 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Ponadto w roku 2025 pobrano 20 próbek sanitarnych w piekarniach w ramach akcji „Mklik próchniczek”. Próbkę sanitarną pobierano w piekarniach (wytrzepki z koszyczków do rozrostu ciasta oraz zmiotki z pomieszczeń produkcyjnych lub magazynowych) w kierunku oznaczenia zanieczyszczeń biologicznych - obecności szkodników i ich pozostałości. Kwestionowano 4 próbki ze względu na stwierdzoną obecność szkodników lub ich pozostałości, takich jak: żywe i/lub martwe larwy, martwy owad dorosły, oprzędę.

Nie pobierano próbek wymazów sanitarnych.

Badania laboratoryjne wykonywane były w ramach zintegrowanego laboratorium województwa śląskiego tj. w WSSE w Katowicach, PSSE w Żywcu, PSSE w Częstochowie oraz PSSE w Dąbrowie Górniczej. Ponadto próby badane były także w laboratoriach inspekcji sanitarnej spoza województwa śląskiego (WSSE w Krakowie, WSSE we Wrocławiu, WSSE w Bydgoszczy, WSSE w Rzeszowie, WSSE w Opolu, WSSE

w Białymstoku, WSSE w Gdańsku, WSSE w Lublinie, WSSE w Gorzowie Wlkp.) oraz w laboratoriach spoza PIS (PIW-PIB w Puławach, Instytut Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu oraz NIZP PZH-PIB).

Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne i chemiczne, skażenia promieniotwórcze, zawartość substancji dodatkowych, wykrywanie napromieniowania żywności, obecność glutenu, zawartość witaminy C i składników mineralnych, ocenę organoleptyczną, zanieczyszczenia biologiczne i fizyczne, antybiotykooporność na środki przeciwdrobnoustrojowe oraz poprawność znakowania. Zakwestionowano 2 próbki środków spożywczych, co stanowi 0,6 % wszystkich badanych próbek pochodzących z kraju. 1 próbkę zakwestionowano ze względu stwierdzenie obecności glutenu w ilości powyżej 20 mg/kg w produkcie oznakowanym informacją "produkt bezglutenowy", 1 próbkę zakwestionowano z uwagi na przekroczenie NDP aflatoksyny B1 i sumy aflatoksyn.

III.5. Ocena sposobu żywienia

W roku 2025 przeprowadzono 15 teoretycznych ocen sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego (w 3 żłobkach i w 11 przedszkolach).

Analizy jadłospisów przeprowadzano na podstawie jadłospisu dekadowego oraz wyliczeń zawartości składników odżywczych w podawanych posiłkach za pomocą programu komputerowego DIETA 6D. W analizie uwzględniono aktualnie zalecane przez NIZP-PZH normy żywienia właściwe dla grupy dzieci w wieku 1-3 lub 4-6 lat (Normy żywienia dla populacji Polski pod red. Ewy Rychlik, Katarzyna Stoś, Agnieszko Woźniak, Hanny Mojskiej, Wyd. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, Warszawa, 2024 r.).

Badania laboratoryjne pobranych w żłobkach próbek posiłków obiadowych wykazały w 1 przypadku zbyt dużą ilość soli. Analiza jakościowa ocenionych jadłospisów dekadowych dla żłobków wykazała, we wszystkich przypadkach, zbyt małą podaż wapnia, w 1 przypadku zbyt małą podaż witaminy E i w 1 przypadku przekroczenie górnego tolerowanego poziomu spożycia witaminy A.

Informację o wynikach oceny teoretycznej z uwzględnieniem wyników badań laboratoryjnych przekazano do organów prowadzących, a także do wszystkich obiektów, w których pobierano próby. W ocenie zawarto zalecenia dotyczące poprawy jakości żywienia w tych placówkach.

W przypadku przedszkoli stwierdzono, w 1 przypadku niski procent energii pochodzącej z tłuszczu oraz niską wielkość i/lub kaloryczność podwieczorków, w 6 przypadkach stwierdzono niską podaż wapnia (od 40,16% do 66%), w 4 przypadkach przekroczenie górnego, bezpiecznego tolerowanego poziomu spożycia witaminy A (UL).

Informacje o wynikach oceny teoretycznej przekazano placówkom oraz organom prowadzącym wraz z zaleceniami mającymi na celu poprawę jakości żywienia dzieci.

Ponadto sposób żywienia oceniano również na kontrolach badając jadłospisy metodą teoretyczną. W ocenie teoretycznej wzięto pod uwagę jadłospis dekadowy (bez danych zestawienia dekadowego). Tą metodą oceniono 45 jadłospisów.

III.6. Skargi i wnioski

W 2025 r. odnotowano wpływ 53 wniosków i interwencji i 17 z nich uznano za zasadne. Interwencje dotyczyły: braku higieny personelu, produkcji/ sprzedaży żywności; wprowadzania do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/ dacie minimalnej trwałości, w tym niewłaściwej jakości; brak skutecznego zabezpieczenia obiektu przed dostępem szkodników/ obecność szkodników w obiekcie; braku orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników; niewłaściwych warunków higieniczno-sanitarnych w obiekcie; niewłaściwego postępowania z odpadami w tym z materiałem kat.3; prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i wpis do rejestru; niewłaściwe przechowywania wody butelkowanej (na zewnątrz budynku); brak identyfikowalności środków spożywczych; brak oznakowania wprowadzanych do obrotu materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością (za pośrednictwem Internetu); stosowanie do sporządzania potraw produktów niespełniających przepisów rozporządzenia; brak ciepłej wody w obiekcie; wprowadzanie do obrotu za pośrednictwem sklepu internetowego suplementu diety którego skład nie spełnia wymagań prawa żywnościowego; wykorzystywanie do prowadzenia działalności pomieszczeń nie zgłoszonych do odbioru/zatwierdzenia.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami na strony postępowania nałożono 3 decyzje nakazujące usunięcie nieprawidłowości, w tym 1 decyzję nakazującą zaprzestanie prowadzenia działalności. Strona nie wykonała decyzji w związku z powyższym wszczęto postępowania egzekucyjne. Na stronę nałożono 2 grzywny w celu przymuszenia.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami na winnych naruszeń nałożono 8 mandatów karnych oraz wydano zalecenia doraźne.

W związku ze zgłoszoną interwencją pobrano 1 próbę do badań sensorycznych tego samego produktu lecz z inną partią ze względu na brak dostępności partii kwestionowanej. Próby nie kwestionowano.

1 interwencję przekazano zgodnie z właściwością miejscową do PPIS, 1 przekazano zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową do PLW, 1 do Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego

IV. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

IV.1. Stan sanitarny nadzorowanych placówek nauczania i wychowania

W roku 2025 skontrolowano 97% placówek stałych będących w ewidencji (w 2024 r., podobnie jak w roku 2023 r. - 98%).

W skontrolowanych placówkach stałych pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili w sumie 213 kontroli. Kontrole związane były z oceną stanu sanitarnego placówki, sprawdzeniem wykonania nakazów decyzji lub zaleceń pokontrolnych, pismem strony lub wniesioną interwencją.

Analiza porównawcza liczby przeprowadzonych kontroli w placówkach nauczania i wychowania powiatu raciborskiego w latach 2023-2025.

ROK	Liczba placówek będących w ewidencji	Liczba placówek skontrolowanych	Liczba przeprowadzonych kontroli
2023	132	130	231
2024	133	131	222
2025	137	133	213

Stan czystości i porządku skontrolowanych placówek nauczania i wychowania zlokalizowanych na terenie powiatu raciborskiego nie budził większych zastrzeżeń; drobne uchybienia były natychmiast eliminowane. W kilku placówkach odnotowano uchybienia dotyczące zapewnienia środków do higieny osobistej oraz brak bieżącej ciepłej wody bądź to w pojedynczych pomieszczeniach sanitarnych bądź przy niektórych umywalkach (we wszystkich problem został rozwiązany jeszcze w 2025 r.).

W następstwie przeprowadzonych kontroli Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu wydał 8 decyzji, w których nakazał usunięcie w określonym czasie stwierdzonych nieprawidłowości, a co za tym idzie zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków dzieciom i młodzieży (decyzje dotyczyły m.in.: stanu sanitarno-technicznego ścian i/lub sufitów i/lub podłóg pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych, urządzeń sanitarnych, krzeseł i ławek/stolików oraz innych mebli, z których korzystają dzieci/młodzież, boisk sportowych, urządzeń na placu zabaw). 1 z 8 wydanych w 2025 r. decyzji odnosiła się do przedszkola, 2 - do szkół podstawowych, 3 - do zespołów szkół i 2 - do placówek z pobytem całodobowym. Nakazy 2 z 8 decyzji zostały zrealizowane jeszcze w roku 2025 (w 2025 r. odnotowano wykonanie także 11 decyzji z lat ubiegłych; w sumie, postępowanie administracyjne zakończono w 12 placówkach).

Wystosowano również 15 decyzji zmieniających termin nałożonych na stronę obowiązków.

Ponadto w minionym roku, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu wydał 3 decyzje o spełnieniu wymagań sanitarno-lokalowych określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10.07.2024 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzony żłobek lub klub dziecięcy, w związku z utworzeniem kolejnych żłobków w powiecie raciborskim (2 publicznych i 1 niepublicznego).

W sumie w 2025 r. wydano 26 decyzji merytorycznych.

Podczas prowadzonego nadzoru sanitarnego nad placówkami nauczania i wychowania 8 gmin powiatu raciborskiego nie nałożono żadnego mandatu karnego.

Interwencje (10) wniesione w 2025 r. dotyczyły: niezachowania standardów dostępności do urządzeń sanitarnych w przedszkolu (1), zbyt niskiej temperatury w pomieszczeniach i na ciągach komunikacyjnych szkoły (2), uciążliwego zapachu w pomieszczeniach budynku bloku sportowego (3), zalegających liści na terenie zewnętrznym przynależnym do przedszkola (1) oraz braku skutecznych/wystarczających działań ze strony dyrekcji placówki w celu wyeliminowania problemu wszawicy wśród przedszkolaków bądź uczniów (3).

Uzasadnione okazały się 2 interwencje dotyczące niezapewnienia odpowiedniej temperatury w szkołach oraz 3 interwencje dotyczące uciążliwego zapachu w pomieszczeniach budynku bloku sportowego.

IV.2. Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego.

W roku 2025 pod względem przygotowania szkół powiatu raciborskiego do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2025/2026 skontrolowano 29 placówek (tj. 13 szkół podstawowych, 2 licea ogólnokształcące i 1 technikum funkcjonujące samodzielnie oraz 13 zespołów szkół). Kontrole ujawniły, że w 90% placówek prowadzono bądź już przeprowadzono prace remontowe (o mniejszym lub większym zakresie). We wszystkich skontrolowanych placówkach, mając na uwadze zastany stan sanitarno-techniczny, rok szkolny mógł się rozpocząć.

IV.3. Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach.

W minionym roku, warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami (pozu) oceniono podczas bieżących kontroli sanitarnych w 32 placówkach (szkoły funkcjonujące samodzielnie oraz zespoły szkół). We wszystkich skontrolowanych szkołach uczniowie objęci byli opieką medyczną przez pielęgniarki bądź higienistki szkolne. Gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej posiadało 94% skontrolowanych placówek szkolnych. W przypadku 13% placówek (w tym 2 szkół funkcjonujących w zespołach szkolno-przedszkolnych, na terenie których znajdują się gabinety) uczniowie w ramach badań z zakresu poznu korzystali z usług świadczonych w pobliskich zoz-ch. Nie zakwestionowano stanu sanitarnego żadnego ze skontrolowanych gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

Od września 2024 r. istnieje możliwość zaszczepienia uczniów w wieku 9-14 lat przeciw HPV w szkole, w ramach oferowanego prze Ministra Zdrowia Programu szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV). W roku 2025 do Programu przystąpiło kolejnych 5 szkół, w rezultacie liczba placówek biorących udział w Programie wzrosła do 13.

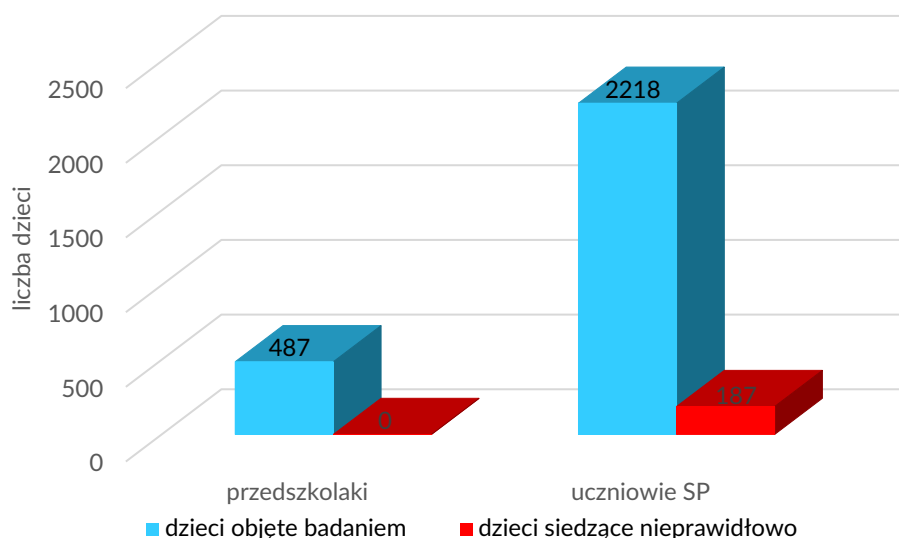
IV.4. Dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu uczniów i dzieci oraz ich oznakowanie

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego w roku 2025, podobnie jak w latach ubiegłych, w wybranych placówkach przedszkolnych (11) oraz w wybranych szkołach podstawowych (2), dokonano oceny

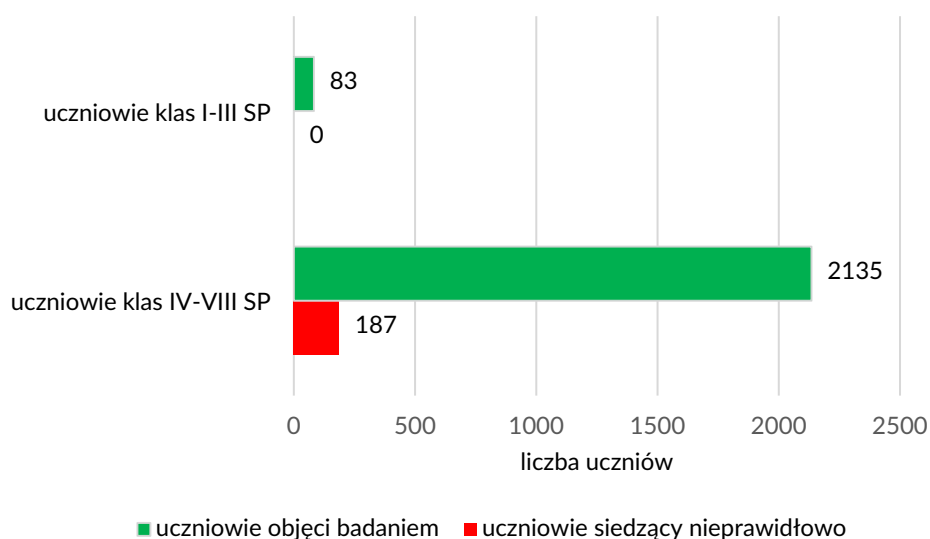
dostosowania mebli (stolików/ławek i krzeseł) do warunków antropometrycznych przedszkolaków i uczniów klas I-III. Ponadto, w 2025 r., w ramach działań na rzecz eliminacji ryzyka rozwoju wad postawy u dzieci i młodzieży oceniono dostosowanie mebli do wzrostu uczniów klas IV-VIII w kolejnych 16 wybranych szkołach podstawowych.

Wyniki przeprowadzonych badań przedstawiają wykresy:

Wykres 1. Ocena dostosowania mebli do wzrostu przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych w 2025 r.



Wykres 2. Ocena dostosowania mebli do wzrostu uczniów szkół podstawowych w 2025 r.



W sumie badaniem objęto 487 przedszkolaków i 2218 uczniów (83 z klas I-III i 2135 z klas IV-VIII). Stwierdzono, iż w minionym roku jedynie 9% uczniów klas IV-VIII (w 2024 r. - 59%) objętych badaniem siedziało przy stanowiskach niedostosowanych do ich wzrostu (w 2024 r. - 4% przedszkolaków i 2% uczniów

klas I-III, a w 2023 r. - 10% przedszkolaków i 13,5% uczniów klas I-III objętych badaniem korzystało z mebli (złe dobrane).

Podczas przedmiotowej oceny zwracano uwagę nie tylko na dostosowanie parametrów funkcjonalnych mebli do wzrostu dzieci, ale także na oznakowanie mebli, odpowiednie zestawienie krzesła ze stolikiem/ławką, ich stan techniczny oraz posiadanie przez meble certyfikatu. Stwierdzono, iż nie wszystkie meble, z których korzystały dzieci były prawidłowo zestawione, oznakowane i posiadały certyfikaty. Stan techniczny niektórych mebli szkolnych również budził zastrzeżenia.

W następstwie przeprowadzonych badań i na podstawie uzyskanych wyników w roku 2025 wydano 3 decyzje merytoryczne (o 5 mniej niż w 2024 r.) nakazujące dostosowanie mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii; w odniesieniu do 2 szkół, dodatkowo, nakazano zapewnić meble w dobrym stanie technicznym. 1 z wydanych decyzji wyegzekwowana została jeszcze w minionym roku

IV.5. Tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych

W 2025 r. w skontrolowanych szkołach, w których dokonano higienicznej oceny planów lekcji, nie stwierdzono niezgodności tygodniowego rozkładu zajęć lekcyjnych z zasadami higieny. Tym samym w placówkach tych w wyniku dokonanych ocen nie prowadzono postępowania pokontrolnego.

IV.6. Przebieg wypoczynku dzieci i młodzieży

Na terenie powiatu raciborskiego w roku 2025, podobnie jak w latach ubiegłych, organizowany był wypoczynek dla dzieci i młodzieży.

W uruchomionej na stronie MEN w 2010 r. elektronicznej bazie wypoczynku, w roku 2025 zgłoszonych zostało 7 turnusów wypoczynku zimowego (wyłącznie wypoczynek w miejscu zamieszkania) i 38 turnusów wypoczynku letniego (wypoczynek w miejscu zamieszkania i wypoczynek całodobowy, w tym obóz pod namiotami ze stałą infrastrukturą komunalną). 67% turnusów zarejestrowanych w bazie zostało skontrolowanych. Podczas kontroli oceniano warunki sanitarno-higieniczne. Przeprowadzone przez pracowników Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży kontrole (6 w okresie ferii zimowych i 22 w trakcie wakacji letnich) nie wykazały nieprawidłowości i uchybień w w/w kwestii. Wypoczynek w miejscu zamieszkania organizowany był na bazie szkół i placówek pracy pozaszkolnej. Kolonie zorganizowane zostały natomiast w obiektach hotelowych lub świadczących usługi hotelarskie.

Warunki żywienia zarówno dzieci/młodzieży wypoczywających na koloniach, a także uczestniczących w zajęciach w ramach wypoczynku w miejscu zamieszkania zostały skontrolowane przez pracowników Sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia tut. Stacji. W tym zakresie również nie stwierdzono nieprawidłowości. Jak ustalono, na skontrolowanych turnusach wypoczywało 1061 uczestników.

W minionym roku, nie odnotowano żadnej interwencji dotyczącej wypoczynku.

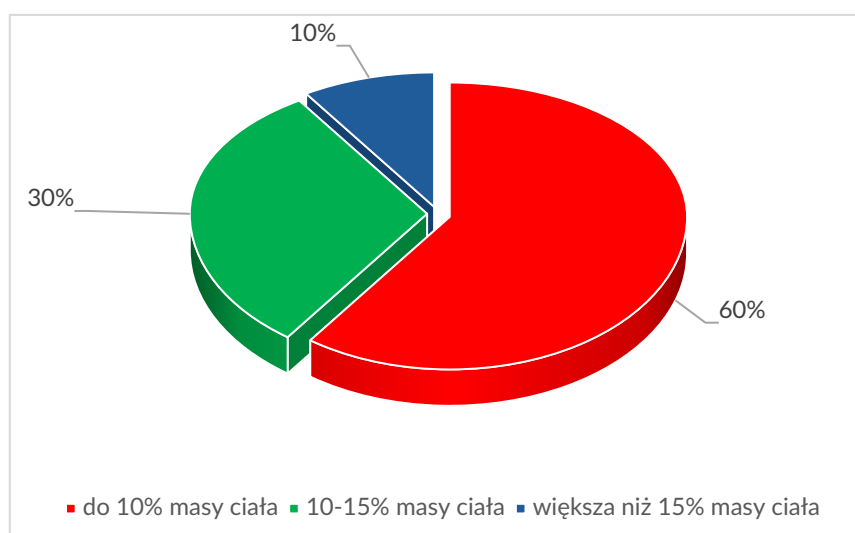
W roku 2024, podobnie jak w latach ubiegłych, nadzór nad wypoczynkiem został wzmocniony działaniami edukacyjno-informacyjnymi na temat bezpiecznych zachowań zdrowotnych podczas ferii i wakacji. Przekazywane były materiały edukacyjno-informacyjne dotyczące omawianych zagadnień.

IV.7. Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów/plecaków oraz zapewnienie im miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych

W 2025 r., w kolejnych 16 wybranych szkołach podstawowych powiatu raciborskiego (szkoły funkcjonujące zarówno samodzielnie, jak i w zespołach szkolno-przedszkolnych) przeprowadzono pomiary obciążenia uczniów klas starszych ciężarem tornistrów/plecaków. W sumie, w ramach badania, zważono 1133 uczniów klas IV-VIII i tyle samo tornistrów/plecaków. Tornistry/plecaki ważono z całą zawartością. Stwierdzono, iż:

- ciężar tornistra/plecaka 110 uczniów (10%) przekraczał 15% ich masy ciała;
- ciężar tornistra/plecaka 339 uczniów (30%) mieścił się w zakresie 10-15% masy ciała dziecka;
- ciężar tornistra/plecaka 684 uczniów (60%) nie przekraczał 10% ich masy ciała.

Wykres 3. Ocena obciążenia uczniów klas IV-VIII ciężarem tornistrów w wybranych szkołach podstawowych powiatu raciborskiego w 2025 r.



Z uwagi na brak uregulowań prawnych dotyczących wagi tornistra/plecaka szkolnego przyjmuje się, iż jego ciężar nie powinien przekraczać 10-15% masy ciała dziecka.

Najcięższy tornister ważył 9,9 kg (przy wadze ucznia 64,1 kg), co stanowiło 15,4% masy ciała jego właściciela. Przeprowadzone badania wykazały także, iż znaczna waga tornistra/plecaka nie zawsze przesądzała o przekroczeniu przyjętych norm masy ciała dziecka (np. tornister/plecak o masie 7,7 kg stanowił 7,8% masy ciała jego właściciela).

Zarówno do placówek, w których przeprowadzono pomiary, jak i do ich organów prowadzących przesłano wystąpienia w przedmiotowej kwestii.

We wszystkich 16 szkołach wyznaczone zostały miejsca (szafki, w tym też te na odzież wierzchnią dzieci i/lub półki w salach) na pozostawienie przez uczniów części podręczników i przyborów szkolnych.

Kontrole przeprowadzone w 2025 r. we wszystkich przedszkolach powiatu raciborskiego, zarówno tych funkcjonujących samodzielnie, jak i w zespołach szkół wykazały, iż w 50% placówek skontrolowanych przedszkolaki myły zęby (w 2024 r. – w 39% przedszkoli dzieci szczotkowały zęby podczas pobytu w placówce).

Nie stwierdzono nieprawidłowości w przedmiotowej kwestii; uwagi kierowane do dyrektorów niektórych placówek dotyczyły stanu pojedynczych przyborów do higieny jamy ustnej.

IV.8. Warunki do utrzymania higieny jamy ustnej przez dzieci uczęszczające do przedszkoli

Kontrole przeprowadzone w 2025 r. we wszystkich przedszkolach powiatu raciborskiego, zarówno tych funkcjonujących samodzielnie, jak i w zespołach szkół wykazały, iż w 50% placówek skontrolowanych przedszkolaki myły zęby (w 2024 r. – w 39% przedszkoli dzieci szczotkowały zęby podczas pobytu w placówce).

Nie stwierdzono nieprawidłowości w przedmiotowej kwestii; uwagi kierowane do dyrektorów niektórych placówek dotyczyły stanu pojedynczych przyborów do higieny jamy ustnej.

V. HIGIENA PRACY I NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI

V.1. Realizacja zadań w 2025r.

Do zadań Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami PSSE w Raciborzu, zgodnie z art. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 14.03.1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, należy sprawowanie nadzoru nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy. kontrola przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów chemicznych (substancje, mieszaniny, wyroby), prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej oraz kontrola przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu kosmetyków i detergentów.

Do głównych kierunków działania pionu Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami w 2025 r. należało:

- ochrona zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy poprzez nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy,
- nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, produktami biobójczymi, detergentami i prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 oraz kosmetykami,
- sprawowanie nadzoru nad ustawowym zakazem wytwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów stwarzających zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, w tym środków zastępczych.

V.2. Charakterystyka obszaru działania

Pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami PSSE w Raciborzu w 2025 roku znalazło się 488 zakładów pracy, zatrudniających ogółem 24037 pracowników. Wśród zakładów objętych ewidencją najwięcej pracowników zatrudnionych jest w zakładach zakwalifikowanych do grup 22 Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) - Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, gdzie zatrudnienie znajduje 11853 osoby, co stanowi 49% wszystkich pracowników objętych nadzorem..

PKD	Nazwa działu według Polskiej Klasyfikacji Działalności	Liczba zatrudnionych
22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	11853
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn urządzeń	1412
86	Opieka zdrowotna	987
10	Produkcja artykułów spożywczych	910
47	Handel detaliczny z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	716

Większość zakładów pracy na terenie powiatu to zakłady małe, zatrudniające do 9 pracowników (w roku 2025 pod nadzorem PSSE w Raciborzu było 256 takich zakładów, co stanowi ponad 50% wszystkich zakładów znajdujących się w ewidencji) oraz zakłady zatrudniające od 10 do 50 pracowników (w roku 2025

pod nadzorem PSSE w Raciborzu było 181 takich zakładów, co stanowi ok. 37 % wszystkich zakładów znajdujących się w ewidencji).

V.3. Bieżący nadzór sanitarny nad zakładami pracy

Bezpośrednim zagrożeniem dla zdrowia jest praca na stanowiskach, na których występuje przekroczenie najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) oraz stężenia (NDS) czynników szkodliwych dla zdrowia.

W zakładach nadzorowanych, w warunkach szkodliwych zatrudnionych jest 536 osób, w tym:

- 493 osób pracuje w narażeniu na hałas,
- 56 osoby w narażeniu na pyły,
- 51 osób w narażeniu na czynniki chemiczne,

Jednakże należałoby przypuszczać, że liczba ta w rzeczywistości jest jeszcze wyższa, ponieważ w wielu zakładach nie przeprowadza się badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących na stanowiskach pracy.

Największe zagrożenia zdrowotne w środowisku pracy występowały w zakładach pracy zajmujących się:

- produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – PKD 22
 - 423 osoby narażone na hałas,
- produkcją metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń – PKD 25
 - 56 osób narażonych na hałas,
 - 5 osób narażonych na pył,
- produkcją metali – PKD 24
 - 14 osób narażonych na hałas,
 - 51 osób narażonych na pył,
 - 51 osób narażonych na czynniki chemiczne.

Do głównych działań podejmowanych przez pracodawców w celu zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy należą:

- zmiana organizacji pracy, poprzez wprowadzenie dodatkowych przerw w pracy i rotacji pracowników,
- remonty maszyn i urządzeń, wymiana starych, zużytych maszyn i urządzeń na nowe,
- wydzielenie stanowisk pracy związanych z występowaniem przekroczeń,
- konserwacja lub wykonanie nowej instalacji wentylacji odciągowej miejscowej na stanowiskach pracy.

Niektóre procesy technologiczne, jak również stosowane maszyny i urządzenia nie pozwalają na dostosowanie hałasu do obowiązujących normatywów higienicznych. W takich przypadkach pracownicy są obowiązani do stosowania indywidualnie dobranych środków ochronnych. Jednak obowiązkiem pracodawcy jest wykorzystanie wszystkich osiągnięć nauki i techniki, po to, aby pracownik nie był narażony na czynnik szkodliwy.

W większości przypadków przestrzegany jest obowiązek stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej na stanowiskach pracy, na których stwierdzone są przekroczenia dopuszczalnych norm higienicznych. Stosowane są również inne środki ochrony jak maseczki p/pyłowe, maseczki z pochłaniaczami, okulary, właściwe rękawice ochronne i inne specjalistyczne ochrony stosowane w zależności od rodzaju wykonywanej pracy.

HIGIENA PRACY I NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI

W roku 2025 pracownicy Sekcji Higieny Pracy skontrolowali 146 zakładów pracy zatrudniających 15471 osób. Przeprowadzono łącznie 157 kontroli, w tym:

- 77 kontroli w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami,
- 29 kontroli w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi,
- 47 kontroli w zakresie czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- 37 kontroli w ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy,
- 10 kontroli w ramach nadzoru nad detergentami,

W roku 2025 wydano 41 decyzji administracyjnych, które zawierały 163 nakazy dot. m.in.

- substancji i mieszanin niebezpiecznych,
- substancji ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy,
- zapewnienia właściwego stanu higieniczno-sanitarnego oraz prawidłowego urządzenia pomieszczeń higieniczno – sanitarnych oraz pomieszczeń pracy,
- przeprowadzenia lub uzupełnienia oceny ryzyka zawodowego o zagrożenia występujące w środowisku pracy oraz zapoznania z nią pracowników.

Nakazy w decyzji w zakresie:	Liczba nakazów w decyzjach
doprowadzenia do odpowiedniego stanu sanitarnohigienicznego pomieszczeń higienicznosanitarnych	13
doprowadzenia do odpowiedniego stanu pomieszczeń pracy	5
w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin	24
w zakresie produktów biobójczych	11
w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy	52
dotyczących przeprowadzenia badań i pomiarów środowiska pracy (czynniki szkodliwe)	31
w zakresie oceny ryzyka zawodowego (brak lub aktualizacja)	22
zaprowadzenia rejestru czynników szkodliwych	1
przeprowadzenia badań lekarskich u pracowników	2
zapewnienia instrukcji stanowiskowych BHP urządzeń i maszyn	1

przedłożenia zaświadczenia o przeszkoleniu pracowników z zakresu przepisów bhp	1
RAZEM	163

V.4. Nadzór nad chemikaliami

W 2025 r. , pod nadzorem tutejszej Stacji znalazło się 67 obiektów wprowadzających do obrotu substancje chemiczne w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach, w tym:

1 importer, 5 dalszych użytkowników – formulatorów, 59 dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin.

Pod nadzorem było także 228 zakładów stosujących substancje chemiczne lub ich mieszaniny.

W 2025 r. przeprowadzono łącznie 77 kontroli, skontrolowano: 31 obiektów zajmujących się obrotem substancjami chemicznymi i ich mieszaninami (przeprowadzono 32 kontrole) oraz 44 stosujących substancje chemiczne lub ich mieszaniny w działalności zawodowej (45 kontroli). Sprawdzono 54 karty charakterystyk mieszanin chemicznych oraz 53 oznakowania opakowań.

Naruszenia przepisów w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin stwierdzono w 9 przypadkach.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości a wprowadzających do obrotu u których stwierdzono karty charakterystyki niezgodne z prawem ukarano mandatami karnymi.

W 2025 r. pod nadzorem tutejszej Stacji znalazło się również 39 podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzenie do obrotu produktu biobójczego, w tym 1 osoba odpowiedzialna za uzyskanie pozwolenia na obrót produktem biobójczym.

W 2025 r. przeprowadzono 17 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych, sprawdzono 30 produktów. W wyniku przeprowadzonych kontroli w 3 przypadkach stwierdzono wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego niezgodnie z warunkami wydanego pozwolenia.

V.5. Nadzór nad kosmetykami

W 2025 r. objętych nadzorem było 28 obiektów obrotu kosmetykami:

- 2 producentów kosmetyków,
- 2 hurtownie.
- 24 obiekty handlu detalicznego.

W 2025 r. łącznie przeprowadzono 8 kontroli w zakresie kosmetyków. Skontrolowano 7 obiektów oraz 34 produkty.

Pod nadzorem PSSE w Raciborzu w 2025 r. znalazło się 2 producentów kosmetyków, którzy nie są bezpośrednimi wytwórcami i nie zajmują się konfekcjonowaniem kosmetyków.

Są to osoby odpowiedzialne za wprowadzenie na rynek kosmetyków pod własną marką a wytwarzanie i konfekcjonowanie kosmetyków zlecane jest firmom zewnętrznym. W każdym przypadku wprowadzane na rynek produkty kosmetyczne zostały zarejestrowane w bazie CPNP (Cosmetic Products Notification Portal). Jeden z tych obiektów działa jako hurtownia a drugi jako obiekt handlu detalicznego.

Zgodnie z rocznym planem pobierania próbek pobrano 7 prób produktów kosmetycznych. Próby pobrano w 1 obiekcie obrotu kosmetykami – handel detaliczny. Prób nie kwestionowano..

V.6. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi

W 2025 r. pod nadzorem PPIS w Raciborzu znalazło się 124 zakładów pracy, w których na stanowiskach pracy występują czynniki rakotwórcze/mutagenne.

W 2025 r. przeprowadzono 47 kontroli w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym Skontrolowano 44 zakłady, w których liczba osób narażonych na czynniki rakotwórcze wyniosła 447, w tym 19 kobiet i 428 mężczyzn.

Podczas przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że:

- pracodawcy nie prowadzą rejestru prac narażających pracowników na czynniki rakotwórcze/mutagenne – 12 zakładów,
- pracodawcy nie prowadzą rejestru pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze/mutagenne – 12 zakłady,

Wydano 12 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

V.7. Choroby zawodowe

Bezpośrednim skutkiem występowania zagrożeń zdrowia na stanowisku pracy są choroby zawodowe. Około 90% ogółu stwierdzanych chorób zawodowych powstaje po minimum 10 letnim okresie pracy. Świadczy to o tym, że większość chorób zawodowych występuje po długotrwałej ekspozycji na czynniki szkodliwe, tym większe znaczenie mają więc działania profilaktyczne, zmierzające do stworzenia bezpiecznych warunków pracy.

W 2025 r. zgłoszono 17 przypadków podejrzenia choroby zawodowej, wśród których znalazły się:

- pylica płuc (poz. 3 wykazu chorób zawodowych) – 2 zgłoszenia,
- astma oskrzelowa (poz. 6 wykazu chorób zawodowych) – 1 zgłoszenie,
- alergiczny nieżyt nosa (poz. 12 wykazu chorób zawodowych) – 1 zgłoszenie,
- przewlekła choroba narządu głosu (poz. 15 wykazu chorób zawodowych) – 3 zgłoszenia,
- nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi (poz. 17 wykazu chorób zawodowych) – 1 zgłoszenie,
- przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy (poz. 19 wykazu chorób zawodowych) – 3 zgłoszenia,
- przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy (poz. 20 wykazu chorób zawodowych) – 3 zgłoszenia,
- obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu (poz. 21 wykazu chorób zawodowych) – 1 zgłoszenie,
- choroba zakaźna – borelioza (poz. 26 wykazu chorób zawodowych) – 2 zgłoszenia.

Łącznie w 2025 r. prowadzono 23 postępowania w sprawach chorób zawodowych, przeprowadzono 24 oceny narażenia w kierunku choroby zawodowej.

Rozpoznano 2 choroby zawodowe:

- przewlekła choroba obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka (poz. 20.1 wykazu chorób zawodowych),
- choroba zakaźna i jej następstwa – borelioza (poz. 20 wykazu chorób zawodowych).

VI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

VI.1. Zadania realizowane w 2025 r.

Działalność Inspekcji Sanitarnej w Raciborzu, w zakresie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego, związana jest z planowaniem przestrzennym, procesem inwestycyjnym ma na celu niedopuszczanie do nieprawidłowości związanych ze stanem sanitarnym oraz uciążliwym oddziaływaniem na środowisko projektowanych przedsięwzięć, na poszczególnych etapach procesu inwestycyjnego, a tym samym przyczynia się do realizacji obiektów o wyższym standardzie sanitarnym oraz mniej uciążliwych dla środowiska.

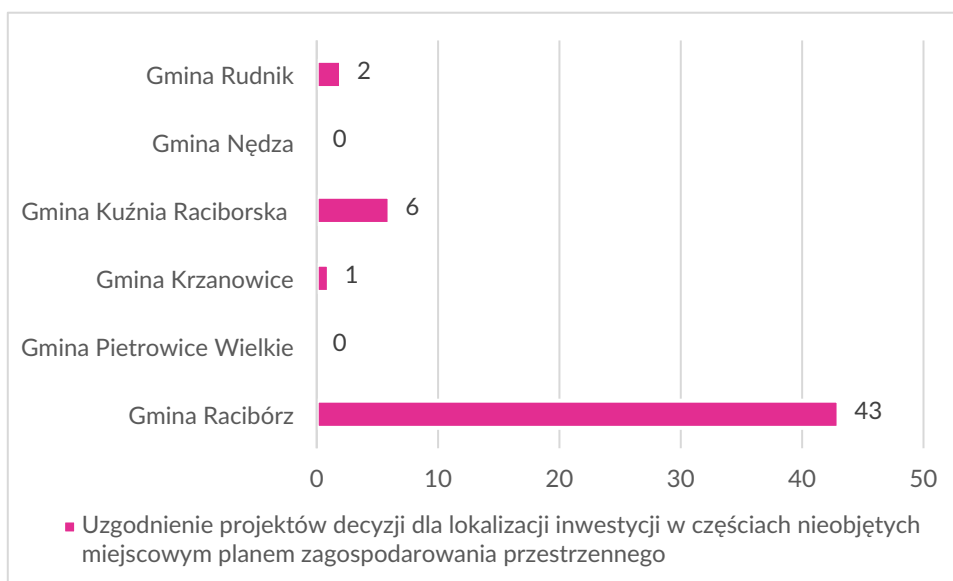
W roku 2025 r. dla terenu Miasta Raciborza i powiatu raciborskiego wydano ogółem 169 opinii sanitarnych, w tym uzgodnienia dla obiektów poddanych kontroli w związku z dopuszczeniem do użytkowania, 112 decyzji płatniczych. Przeprowadzono 100 kontroli w ramach odbiorów obiektów oraz wizji lokalnych.

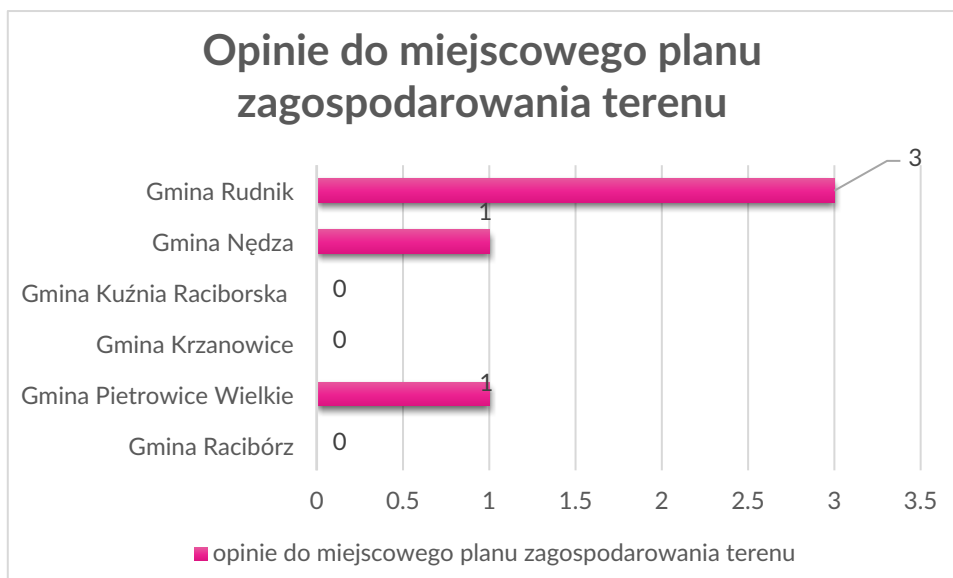
VI.2. Uzgadnianie projektów planów zagospodarowania przestrzennego gmin i projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

W ramach uzgadniania planów zagospodarowania przestrzennego gmin w przeciągu 2025 roku rozpatrzono 64 wnioski dotyczące: studium uwarunkowań, lokalizacji inwestycji dla projektów decyzji w części nieobjętej miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, prognoz, planów oraz zmian do planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych gmin: Racibórz, Pietrowice Wielkie, Kuźnia Raciborska, Nędza, Rudnik i Krzyżanowice.

Dla każdego terenu, wyodrębnionego w planie za pomocą linii rozgraniczających, określone zostało przeznaczenie podstawowe i dopuszczone sposoby zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, budynków i budowli, określone przez nakazy, zakazy i dopuszczania.

W ramach uzgodnienia projektów decyzji dla lokalizacji inwestycji w częściach nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wydano 51 postanowień dla poszczególnych gmin: Racibórz, Kuźnia Raciborska, Rudnik.

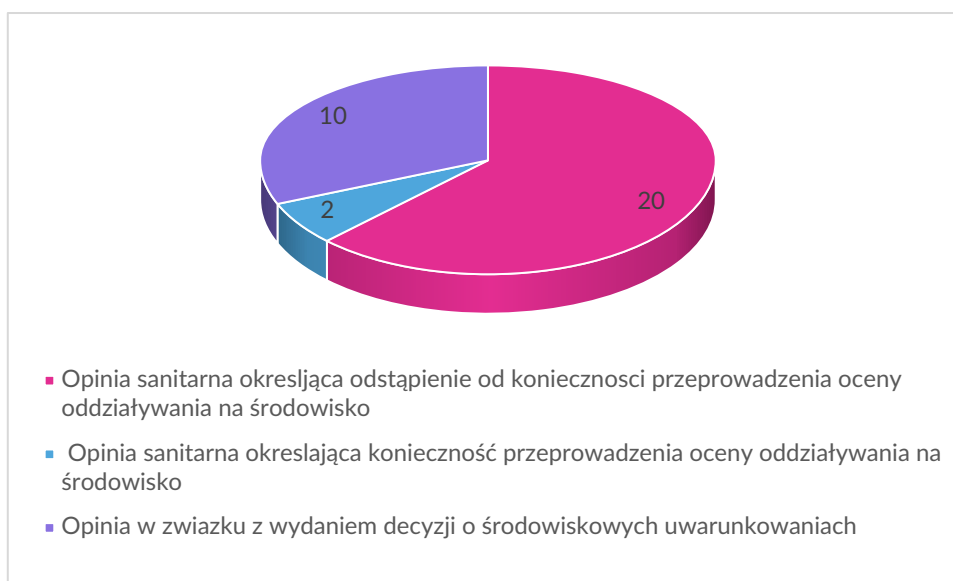




VI.3. Rozpatrzenie wniosków dotyczących konieczności wykonania raportu o oddziaływaniu inwestycji na środowisko i jego zakresu na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

W zagadnieniach dotyczących ocen oddziaływania na środowisko i lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w przeciągu 2025 roku wydano – 32 uzgodnienia: dla 20 przedsięwzięć odstąpiono od konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, a były to m. in.: przebudowa odcinka drogi powiatowej, rozbudowa mostu, budowa hali produkcyjno - magazynowej z częścią socjalno – biurową wraz z infrastrukturą techniczną oraz linii produkcyjnej wyrobów cukierniczych, budowa instalacji do grafityzacji, budowa farmy fotowoltaicznej, budowa sieci kanalizacji sanitarnej, hermetyzacja procesów przetwarzania odpadów w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów, poszerzenie obszaru eksploatacji złoża kruszywa naturalnego, budowa budynków jednorodzinnych z infrastrukturą techniczną, budowa sieci kanalizacji sanitarnej, budowa wschodniej obwodnicy Raciborzu, budowa dwóch naziemnych zbiorników na olej napędowy, wykonanie urządzenia wodnego studni głębinowej, budowa obory dla krów mlecznych..

W 2025 roku wydano 2 opinie sanitarne określające konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, a były to inwestycje pn.: przebudowa punktu zbierania odpadów, hermetyzacja procesów przetwarzania odpadów w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów.



VI.4. Uzgadnianie przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, zwanej dalej „decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach”

Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko poprzedzone było wyrażeniem opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. W przypadku stwierdzenia takiej potrzeby, określany był zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko. Warunki realizacji przedsięwzięcia w zakresie ochrony zdrowia i życia ludzi opiniowane były przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W ramach przeprowadzonych postępowań przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zaopiniowano w 2025 r. w zakresie ochrony zdrowia i życia 10 przedsięwzięć i dotyczyły one: budowy zakładu rozbioru i pakowania mięsa wołowego, rozbudowy zakładu rozbioru i przetwórstwa odpadów, budowy obory dla krów mlecznych, budowy turbin wiatrowych, hermetyzacja procesów przetwarzania odpadów w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów.

Przy uzgadnianiu tych przedsięwzięć zwracano uwagę głównie na aspekty: minimalizowania zapylenia przy pracy maszyn i środków transportu podczas realizacji inwestycji, ograniczania do granic działki inwestycyjnej emisji hałasu i zanieczyszczeń, zarówno w fazie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia. W opinii zastrzeżono o zapewnieniu właściwego wyposażenia w zaplecze sanitarne dla pracowników podczas realizacji przedsięwzięcia. W rozpatrywanej sprawie wskazano również konieczność wyznaczenia miejsca gromadzenia i sposób odbioru powstałych odpadów, a także sposób odprowadzenia ścieków na etapie realizacji i eksploatacji inwestycji.

VI.5. Uzgadnianie dokumentacji projektowej

W roku 2025 dokonano uzgodnienia 19 dokumentacji projektowych dla inwestycji w obrębie powiatu raciborskiego, dotyczyły one m.in. przebudowy wraz z rozbudową budynku Szkoły Podstawowej, przebudowy wraz ze zmianą sposobu użytkowania lokalu usługowego na gabinet stomatologiczny, rozbudowy budynku mieszkalnego jednorodzinnego na budynek o funkcji apartamentów na wynajem

z funkcjami towarzyszącymi, lokal gastronomiczny, zmianą sposobu użytkowania lokalu usługowego na gabinet kosmetyczny, adaptacja budynku na magazyn ziaren, gabinet stylizacji paznokci, przebudowa z rozbudowa budynków na zakład przedpogrzebowy (instalacja wentylacji), przebudowa części parteru istniejącego budynku przedszkola, przebudowa i zmiana sposobu użytkowania lokali użytkowych na gabinety usług medycznych, adaptacja lokalu handlowo – usługowego.

W ramach uzgadniania tych dokumentacji, zwracano uwagę na właściwy, pod względem sanitarno-higienicznym, układ funkcjonalny pomieszczeń, zastosowanie odpowiednich pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych oraz dostępności dla osób niepełnosprawnych. W opiniach zawarto warunki dostępu w pomieszczeniach do oświetlenia naturalnego, a także odpowiedniej wentylacji nadającej prawidłową cyrkulację powietrza w lokalach.

VI.6. Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych oraz kontroli zgodności budowlanych obiektów z wymogami higienicznymi i zdrowotnymi, określonymi w obowiązujących przepisach

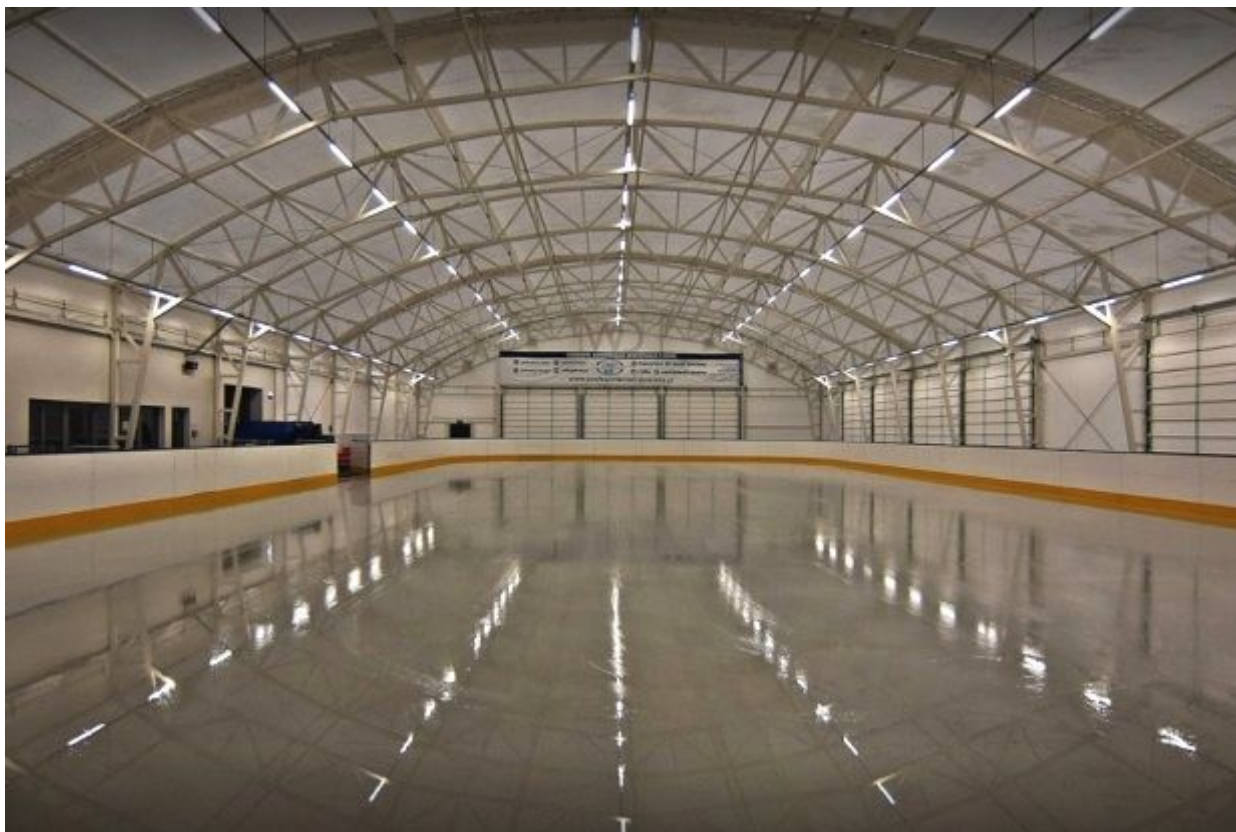
W roku 2025 na terenie powiatu dokonano 89 odbiorów sanitarnych. Na ogólną liczbę kontroli składają się obiekty nowobudowane, modernizowane i adaptowane ze zmianą sposobu użytkowania lokalu. Obiekty te realizowane były w oparciu o decyzję na pozwolenie na budowę lub na zgłoszenie. Dopuszczone do użytkowania zostały: gabinety kosmetyczne, salony fryzjerskie, budynki biurowe, zakład produkcyjny, lokale użytkowe, pomieszczenia magazynowe, budynki użyteczności publicznej (Żłobki), budynki socjalno – biurowe, przychodnia POZ, budynek produkcyjno-biurowo-magazynowy, budynek wielofunkcyjny wraz z zagospodarowaniem terenu, lokale handlowo-usługowe, pomieszczenie sauny z zapleczem, sklepy spożywcze, lokale gastronomiczne, sklepy piekarniczo-cukiernicze, hale produkcyjno-magazynowe, restauracje, zakład wyrobów mięsnych, stacja kontroli pojazdów, rozbudowa budynku warsztatowo-magazynowego, budynek Gminnego Ośrodka Kultury, gabinety masażu, gabinet stomatologiczny, oczyszczalnia ścieków, centrum fizjoterapii w budynku Ośrodka Zdrowia, punkt pobrań materiałów do badań laboratoryjnych, punkt selektywnej zbiorki odpadów komunalnych, budynek magazynowy z częścią socjalną, pawilon obsługi kierowców z miejscami postojowymi, kawiarnia, hala magazynowa z wiatą, świetlica wiejska, boisko treningowe z placem sportowym PUMPTRACK, pomieszczenie socjalne pracowników obsługi szkoły podstawowej, budynek restauracji po przebudowie, ogródek piwny, budynek sanitarno -szatniowy, kwiaciarnia dom przedpogrzebowy, hala montażowa, gabinet logopedy, składnica akt, budynki mieszkalne, sklepik szkolny, magazyn ziaren, ścianka wspinaczkowa w budynku szkoły podstawowej, lodowisko, klub opieki dzieci do lat 3, boiska sportowe do piłki nożnej, budynki mieszkalne wielorodzinne.



Zakład przedpogrzebowy Chryzantema: <https://www.chryzantema-raciborz.pl>



Apartamenty Chełmońskiego: <https://kamta.pl/>



Lodowisko w Raciborzu <https://osir-raciborz.pl>

Kontrolując stan sanitarny obiektów zgłoszonych do odbioru, zwracano uwagę na zgodność wykonania inwestycji z zaopiniowaną dokumentacją projektową, zastosowanie właściwych materiałów budowlanych, posiadających atesty higieniczne, zachowanie wymagań sanitarno-higienicznych w uruchamianych obiektach oraz udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Ogólnie stwierdza się, iż obiekty na terenie miasta, były wykonane w sposób estetyczny, w wielu przypadkach zapewniający wysokie standardy, z wykorzystaniem nowoczesnych materiałów wykończeniowych. Obiekty zrealizowane zostały w oparciu o uzgodnione i zaopiniowane projekty budowlane/ technologiczne. W przypadkach stwierdzanych uchybień były one natychmiast uzupełniane, poddane kontroli w ustalonym terminie.

Należy zaznaczyć również, iż na ogół inwestorzy, w przypadku stwierdzenia niezgodności, wykazywali dobrą wolę do współpracy z organem Inspekcji Sanitarnej

VI.7. Współpraca z innymi organami

W 2025 r. kontynuowano ścisłą współpracę z organami administracji samorządowej. Przy sporządzaniu opinii do dokumentacji przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wynikające wątpliwości wyjaśniało się na bieżąco; ponadto w niewielkiej ilości wnioski wymagające dodatkowych informacji były kierowane do uzupełnienia. Konsultowano też niektóre zagadnienia ze służbami ochrony środowiska.

W 2025 r. nie przeprowadzono wspólnych kontroli odbiorowych z Inspekcją Weterynaryjną obiektów będących pod nadzorem bieżącym Inspekcji Weterynaryjnej.

Współpraca z Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego odbywała się na zasadzie dostarczenia informacji (kopia opinii sanitarnej) dotyczącej dopuszczenia do użytkowania obiektu na podstawie art. 56 i 56a Prawa budowlanego lub porozumienia się w ewentualnych sprawach związanych np. z samowolą budowlaną.

Współpraca nadzoru zapobiegawczego z organami Państwowej Inspekcji Pracy, Państwowej Straży Pożarnej występowała sporadycznie i ograniczała się do uczestnictwa w komisjach odbioru.

VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Działalność promocji zdrowia Stanowiska Pracy ds. Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej jest prowadzona zgodnie z zakresem zadań wynikających z ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, do których należą m.in. inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć zmierzających do zaznajomienia społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowanie zasad higieny, racjonalnego żywienia oraz metod zapobiegania chorobom oraz pobudzanie aktywności społecznej do działań na rzecz własnego zdrowia. Podjęte działania realizowane są także zgodnie z celami Narodowego Programu Zdrowia oraz wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego i Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W 2025 roku podejmowane działania dotyczyły m.in. profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych, wspierania prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej, profilaktyki zakażeń WZW B i C, profilaktyki palenia tytoniu i innych uzależnień w tym przeciwdziałania rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków w środowisku młodzieży, zapobiegania zakażeniom HIV i chorobie AIDS, bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego UV, nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków, profilaktyki raka szyjki macicy oraz promocji szczepień ochronnych.

W ramach realizacji działań w zakresie promocji zdrowia w powiecie raciborskim podejmowana była współpraca z licznymi partnerami takimi jak: jednostki samorządu terytorialnego, placówki nauczania i wychowania, zakłady opieki zdrowotnej, pielęgniarki środowiska szkolnego, służby mundurowe, kluby osiedlowe, placówki sportowe i kulturalne, lokalne media. Prowadzona działalność w tym zakresie zmierzała do pobudzania aktywności prozdrowotnej mieszkańców powiatu raciborskiego, ochrony zdrowia oraz do świadomego eliminowania czynników zagrażających zdrowiu.

VII.1. Programy krajowe

VII.1.1. „Trzymaj Formę!”



Celem programu jest zapobieganie otyłości i nadwadze wśród młodzieży szkolnej poprzez edukację w zakresie trwałego kształtowania właściwych nawyków żywieniowych, promocję zasad aktywnego stylu życia oraz zbilansowanej diety. Program adresowany jest do uczniów klas V-VIII

szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. W ramach programu organizowany był ogólnopolski konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia. W roku szkolnym 2024/2025 XX edycję programu realizowało 26 szkół podstawowych. Edukacją zostało objętych ogółem 2274 uczniów oraz 659 rodziców, 147 realizatorów i 549 uczniów sporadycznie uczestniczących. Program promowano także na różnych eventach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, w mediach społecznościowych i na stronach internetowych, obejmując swym zasięgiem 5541 osób. Ogółem informacją objęto 9170 osób w powiecie raciborskim.

VII.1.2. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.

W ramach programu w 2025 roku przeprowadzono działania informacyjno - edukacyjne o tematyce HIV/AIDS mające na celu popularyzację najistotniejszych informacji nt. HIV i AIDS oraz ryzyka zakażenia. Realizowano wojewódzką akcję „Warto wiedzieć o HIV i AIDS”, która polegała na przeprowadzeniu przez nauczycieli lekcji edukacyjnej dla uczniów szkół ponadpodstawowych (w 9 szkołach przeprowadzono 74 pogadanek, obejmując edukacją 1102 uczniów).

W ramach Światowego Dnia Walki z AIDS przypadającego 1 grudnia w Zespole Szkół Ekonomicznych w Raciborzu zorganizowano konkurs wiedzy o AIDS dla wszystkich klasach I-IV, obejmujące zasięgiem 345 uczniów.

11 grudnia w Zespole Szkół Ekonomicznych w Raciborzu odbył się etap powiatowy konkursu wiedzy o HIV i AIDS, zorganizowany przez Powiatową Stację Sanitarno -Epidemiologiczną w Raciborzu, do którego zostało zakwalifikowanych 12 uczniów. W konkursie przyznano 2 pierwsze miejsca ex aequo. Natomiast wszystkich uczniów biorących udział w etapie powiatowym konkursu nagrodzono drobnymi upominkami oraz dyplomami. Fundatorem nagród był Powiat Raciborski i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Raciborzu. Akcja była objęta honorowym patronatem Starosty Raciborskiego Grzegorza Swobody.





W Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Raciborzu w ramach Światowego Dnia AIDS przeprowadzono wykład, którego celem było podniesienie poziomu wiedzy na temat chorób takich jak AIDS, chlamydia, rzeżączka, kiła i inne, przekazanie informacji dotyczących dróg zakażenia, objawów oraz następstw zdrowotnych, promowanie diagnostyki, leczenia oraz działań profilaktycznych, kształtowanie odpowiedzialnych postaw wobec

zdrowia i profilaktyki, zachęcanie do regularnych badań i wczesnego wykrywania chorób, wzmacnianie umiejętności podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji, przeciwdziałanie dezinformacji dotyczącej chorób przenoszonych drogą płciową.

Ponadto działania realizowane były w ramach obchodów Światowego Dnia AIDS oraz ogólnopolskiej kampanii społecznej pod hasłem: "Mój pierwszy raz", której celem jest popularyzacja wczesnej diagnostyki w kierunku HIV. Edukacją objęto 13 745 odbiorców w tym w szkołach ponadpodstawowych, społeczność lokalną, odbiorcy mediów społecznościowych i stron internetowych.

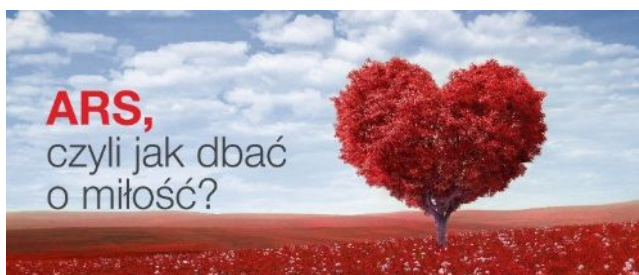
VII.1.3. „Bieg po zdrowie”

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej, skierowany do dzieci VI klas szkoły podstawowej (grupa wiekowa 9-10 lat). Głównym celem programu jest opóźnienie lub zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w



środowisku wolnym od szkodliwości dymu tytoniowego, zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia tytoniu. Ofertę realizacji programu wzbogacą o prezentacje dot. e- papierosów przesłano do wszystkich szkół podstawowych. W roku szkolnym 2024/2025 w powiecie raciborskim, IX edycja programu realizowana była w 12 szkołach podstawowych. Edukacją objęto 304 uczniów, 257 rodziców i 12 nauczycieli.

VII.1.4. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”



XI edycja ogólnopolskiego programu edukacyjnego w zakresie profilaktyki uzależnień. Celem programu jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych (alkoholu, tytoniu, narkotyków, środków zastępczych) przez uczniów szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym 2024/2025 w programie wzięło udział 485 uczniów z 13 szkół ponadpodstawowych powiatu raciborskiego. Program promowano także na różnych eventach i akcjach informacyjno-edukacyjnych w szkołach ponadpodstawowych obejmując swym zasięgiem 2150 osób. Ogółem informacją objęto 2604 osób w powiecie raciborskim.



VII.1.5. „Skąd biorą się produkty ekologiczne”

Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych u dzieci, przedszkolnych. Program adresowany jest do dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat, rodziców i opiekunów dzieci, nauczycieli przedszkolnych. W programie wzięło udział 19 przedszkoli obejmując edukacją 2312 odbiorców (1060 dzieci, 1233 rodzice, 19 koordynatorów przedszkolnych).





VII.1.6. „Czyste powietrze wokół nas”

X edycja przedszkolnego programu edukacji antytytoniowej skierowanego do dzieci w wieku przedszkolnym 5-6 letnich oraz ich rodziców. Głównymi celami programu są wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub, gdy dorośli palą przy nich tytoń. Dzięki zajęciom dzieci zwiększyły swoją świadomość na temat szkodliwości dymu oraz jak unikać sytuacji, w których przebywają w pomieszczeniach zadymionych wśród osób, które przy nich palą.



W roku szkolnym 2024/2025 program realizowało 24 przedszkola w powiecie raciborskim. W programie uczestniczyło 970 dzieci przedszkolnych, 1077 rodziców i 19 koordynatorów przedszkolnych (w sumie 2066 odbiorców).



VII.1.7. Ogólnopolski program #MłodziŚwiadomi



Program skierowany jest do uczniów klas III–V szkół ponadpodstawowych oraz studentów.

Celem programu jest podniesienie poziomu wiedzy na temat chorób takich, jak AIDS, chlamydia, rzeżączka, kiła i inne; dostarczenie wiedzy w zakresie dróg zakażenia, objawów i następstw zdrowotnych STI; promowanie diagnostyki, leczenia i działań profilaktycznych; kształtowanie odpowiedzialnych postaw wobec zdrowia i profilaktyki; zachęcanie do wykonywania regularnych

badań i wczesnego wykrywania chorób; wzmacnianie umiejętności podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji; przeciwdziałanie dezinformacji dotyczącej chorób przenoszonych drogą płciową. Realizacja programu #MłodziŚwiadomi polega na przeprowadzeniu przez przedstawicieli Państwowej Inspekcji Sanitarnej zajęć edukacyjnych z młodzieżą.

Na terenie powiatu raciborskiego przeprowadzono pierwsze zajęcia z ogólnopolskiego programu **#MłodziŚwiadomi**, stworzonego w odpowiedzi na rosnące potrzeby zdrowotne polskiego społeczeństwa, związane ze wzrostem zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową (STI). Zajęcia zostały przeprowadzone dla wychowanków Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Raciborzu przez pracownika Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Raciborzu.



VII.2. Programy wojewódzkie

VII.2.1. „Podstępne WZW”

Wojewódzki program profilaktyki WZW B i C mający na celu upowszechnienie wiedzy na temat zagrożeń wynikających z zakażeń HBV i HCV oraz sposobów zapobiegania tym zakażeniom. Program skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych. W XIII



edycji programu w roku szkolnym 2024/2025 uczestniczyło 865 uczniów z 13 szkół ponadpodstawowych i 330 rodziców. Ponadto edukowano nauczycieli, lokalną społeczność podczas organizowanych akcji bądź eventów (liczba edukowanych osób rodziców i opiekunów: 1328).

Realizacją programu objęto w sumie **7838 odbiorców**, w tym w uczniowie szkół ponadpodstawowych, społeczność lokalną, odbiorcy mediów społecznościowych i stron internetowych.

VII.2.2. „Znamie! Znam je?”

Program mający na celu upowszechnienie wiedzy o czerniaku – nowotworze złośliwym skóry, adresowany jest uczniów szkół ponadpodstawowych.



W szkołach ponadpodstawowych w roku szkolnym 2024/2025 program

realizowany był wśród 1205 uczniów w 13 szkołach ponadpodstawowych przez 18 nauczycieli. Program promowano także na różnych eventach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, w mediach społecznościowych i na stronach internetowych, obejmując swym zasięgiem 12 444 osób.

VII.2.3. „Klub Zdrowego Przedszkolaka”

Celem projektu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat postaw prozdrowotnych, a także promowanie



zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców. Grupą docelową programu są placówki przedszkolne powiatu raciborskiego, nauczyciele przedszkolni, dzieci przedszkolne, rodzice i opiekunowie

dzieci. Zajęcia dla dzieci prowadzone były przez nauczycieli przedszkolnych i poruszały m.in. zagadnienia dotyczące: profilaktyki chorób wirusowych przenoszonych drogą kropelkową, profilaktyki chorób



zakaźnych, bezpiecznego korzystania ze słońca, profilaktyki chorób odkleszczowych. W roku szkolnym 2024/2025 VIII edycję programu zrealizowało 19 przedszkoli. Edukacją objęto 3084 odbiorców programu (1514 dzieci przedszkolne, 1551 rodzice, 19 koordynatorów przedszkolnych).

VII.2.4. „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”

Program przygotowany z inicjatywy Ministerstwa Zdrowia Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomani. Jego celem jest dostarczenie młodym ludziom w wieku 13-15 lat podstawowych informacji w kwestii używania tzw. dopalaczy, wiedzy o samych dopalaczach, a tym samym podniesienie świadomości o zdrowotnych konsekwencjach używania nowych narkotyków i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.

W ramach realizacji programu pracownicy Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej PSSE w Raciborzu przeprowadzili szereg warsztatów dla młodzieży z użyciem narkogoglii, które, symulują wiele skutków używania narkotyków lub przedawkowania leków na receptę.





W roku szkolnym 2024/2025 X edycję programu zrealizowało 13 szkół z terenu powiatu raciborskiego z wykorzystaniem takich form edukacji jak: wykłady, prelekcje, pogadanki, prezentacje, akcje, eventy, wystawy, projekcje filmów, plakaty, czy gazetki. Edukacją objęto 496 uczniów szkół podstawowych, 126 rodziców i 13 nauczycieli. W sumie 635 odbiorców.



VII.2.5. „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”



Program edukacyjny skierowany do uczniów I klas szkół ponadpodstawowych, którego celem jest przede wszystkim zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę poprzez między innymi zwiększenie poziomu

wiedzy uczniów i ich opiekunów na temat roli wirusa HPV w powstawaniu raka szyjki macicy oraz kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko powstania tej choroby. Edukacją zostało objętych ogółem 508 uczniów oraz 25 rodziców i 8 nauczycieli. Program promowano także na różnych eventach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, w mediach społecznościowych i na stronach internetowych. Ogółem działaniami edukacyjnymi objęto 5952 osób w powiecie raciborskim.

VII.3. Interwencje nieprogramowe

VII.3.1. „Bezpieczne ferie 2025”

Akcja wojewódzka mająca na celu stworzenie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie województwa śląskiego poprzez prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej, zwłaszcza w zakresie bezpiecznych zachowań zdrowotnych.

W ramach akcji "Bezpieczne Ferie 2025" pracownicy Stanowiska Pracy ds. Spraw Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w



Raciborzu przeprowadzili cykl spotkań informacyjno-edukacyjnych w placówkach nauczania oraz w miejscach zorganizowanego wypoczynku zimowego na temat bezpiecznych zachowań zdrowotnych w czasie ferii.

Spotkania te były świetną inicjatywą, aby przypomnieć dzieciom o zasadach bezpieczeństwa i zdrowego zachowania, zwłaszcza w kontekście zimowych aktywności. Dlatego na spotkaniach szczególną uwagę zwrócono na odpowiedni ubiór, higienę, prawidłowe mycie rąk, ochronę przed chorobami, zdrowe odżywianie i odpowiedni odpoczynek w czasie zimy.

Poruszano tematy bezpieczeństwa w miejscach do zabaw takie jak bezpieczne zjazdy na sankach, nartach czy snowboardzie, bezpieczne i odpowiedzialne rzucanie się śnieżkami oraz zwrócono uwagę na zagrożenia związane z zabawą na lodzie.

Podczas "Bezpiecznych Ferii 2025" pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili także kontrole wszystkich turnusów tegorocznego wypoczynku zimowego w powiecie raciborskim, figurujących w elektronicznej bazie wypoczynku, sprawdzając warunki w miejscach wypoczynku.

W rozpowszechnianiu idei akcji włączyły się urzędy miast i gmin oraz placówki oświatowe, które promowały bezpieczne zachowanie w czasie ferii i opublikowały plakat na swoich stronach internetowych i portalach społecznościowych.



VII.3.2. Profilaktyka palenia tytoniu



W ramach podejmowanych działań przeprowadzono 811 kontroli sprawdzające przestrzeganie zakazu palenia tytoniu w miejscach objętych prawnym zakazem palenia.

Podział kontroli na różne sektory obejmował przedsiębiorstwa podmiotów leczniczych 110, jednostki organizacyjne systemu oświaty – 202, pomocy społecznej – 3, uczelnie wyższe – 4, zakłady pracy – 303, obiekty kultury i wypoczynku – 66, lokale gastronomiczno-rozrywkowe – 19, obiekty służące obsłudze podróżnych – 26, pomieszczenia obiektów sportowych – 5 oraz inne pomieszczenia użytku publicznego – 73. We wszystkich skontrolowanych obiektach przestrzegane są przepisy ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.





Przeprowadzono także pogadanki, akcje, eventy, punkty informacyjno-edukacyjne, ekspozycję materiałów edukacyjno-informacyjnych, dystrybucję materiałów oraz zamieszczenie informacji na stronie internetowej PSSE w Raciborzu i mediach społecznościowych. Prowadzono także bezpłatne badania miernikiem tlenku węgla w wydychanym powietrzu (smokolizer) głównie podczas organizowanych akcji m.in. w szkołach ponadpodstawowych i w społeczności lokalnej. Działania realizowane były także w ramach Światowego Dnia bez Tytoniu oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia. Działaniami objęto 18316 odbiorców.



VII.3.3. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach



Celem akcji jest propagowanie racjonalnego stosowania antybiotyków wśród społeczeństwa oraz zwrócenie uwagi na problem antybiotykooporności, jak również nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

18 listopada w powiecie raciborskim rozpoczęto obchody Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach, a tym samym obchody Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach.

Aby uświadomić konieczność przeciwdziałania antybiotykooporności (AMR) Miasto Racibórz przyłączyło się do akcji "Go Blue for AMR", poprzez oświetlenie jednego z symboli Raciborza, pomnika Matki Polki na

niebieski kolor. Działanie miało na celu zwiększenia świadomości na temat globalnej oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe i zachęcenie ogółu społeczeństwa do działań zmierzających do ograniczania pojawiania się i rozprzestrzeniania wielolekoopornych zakażeń.

W ramach Dnia Otwartego PSSE w Raciborzu oraz w szkołach ponadpodstawowych odbyły się wystawy plakatów „*Superbakterie Oporniaki*” na temat narastania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. Celem akcji było upowszechnianie wiedzy o skutkach niewłaściwego stosowania antybiotyków i promowanie działań ograniczających pojawianie się i rozprzestrzenianie zakażeń opornych na leki. Edukacją objęto 11 732 odbiorców.





VII.3.4. „Bezpieczne Wakacje 2025”



Akcja mająca na celu stwarzanie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie woj. śląskiego zwłaszcza w ośrodkach wypoczynku letniego. Grupą docelową były dzieci i młodzież w placówkach wypoczynku letniego, kadra pedagogiczna, społeczność lokalna oraz odbiorcy mediów lokalnych. W ramach akcji przeprowadzono 17 akcji i pogadanek wśród 4 791 uczestników m.in. w ośrodkach organizujących letni wypoczynek dzieci i młodzieży, w placówkach oświatowych oraz akcjach

organizowanych dla społeczności lokalnej. Przygotowano również zagadnienia tematyczne w postaci quizów, zagadek, krzyżówek, gier i zabaw związanych z podstawowymi zasadami bezpiecznego zachowania podczas wakacji. We współpracy z Komendą Powiatową Policji zorganizowano konkurs plastyczny, który miał na celu zwiększenie świadomości najmłodszych w zakresie bezpiecznego spędzania czasu wolnego, ale również promowanie odpowiedzialnych postaw i troski o własne zdrowie. Uczestnicy mieli za zadanie stworzyć pracę plastyczną poruszającą szeroko pojętą tematykę bezpieczeństwa podczas wakacji. Prace odnosiły się m.in. do zasad bezpiecznego zachowania nad wodą, w górach, lesie i mieście, bezpieczeństwa w ruchu drogowym, podstawowych zasad higieny, ochrony przed promieniowaniem słonecznym czy zapobiegania chorobom odkleszczowym.

Działania podejmowano także poprzez zamieszczenie informacji na stronach internetowych, portalach społecznościowych oraz lokalnych mediach. Łącznie działaniami objęto 53 909 odbiorców.





VII.3.5. „Łap słońce z głową”

Wojewódzka akcja informacyjna „Łap słońce z głową”, której celem jest zwiększenie świadomości społecznej na temat bezpiecznego korzystania z promieni słonecznych. Działania zrealizowano m.in. w ramach pogadarek, akcji prozdrowotnych, połączonych z punktami informacyjnymi i dystrybucją materiałów. Podejmowane działania polegały na upowszechnieniu zasad ochrony skóry przed nadmiernym promieniowaniem ultrafioletowym negatywnych konsekwencjach nadmiernego promieniowania UV, zwłaszcza u dzieci i młodzieży. Informacje ukazały się również na stronach internetowych i mediach społecznościowych PSSE i placówek współpracujących. Całkowita liczba odbiorców działań – 15 376.





VII.3.6. Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu środków psychoaktywnych wśród młodzieży „*Nowe Narkotyki – Nowe Zagrożenia*”

Wojewódzka akcja informacyjno-edukacyjna, której celem jest zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, w szczególności nowych narkotyków, ale także alkoholu, tytoniu oraz leków przez osoby młode. Akcja skierowana jest do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 15-30 lat, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, rodziców/opiekunów, studentów uczelni wyższych, a także organizatorów wypoczynku zimowego i letniego.



Dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych przygotowano akcje, stoiska edukacyjne, warsztaty, pogadanki, prezentacje, edukacyjne filmy interaktywne na temat zagrożeń płynących z zażywania środków psychoaktywnych oraz ćwiczenia z użyciem alko- i narko- gogli. Ponadto przekazano materiały do realizacji akcji (plakat, broszury, linki do filmów interaktywnych). Informacje zostały zamieszczane także na stronach internetowych i mediach społecznościowych. Edukacją objęto 38 458 odbiorców.



VII.3.7. Profilaktyka wad postawy „Lekki tornister”

Celem akcji jest podniesienie poziomu wiedzy dzieci, rodziców i opiekunów oraz zwrócenie uwagi na problem przeciążonych plecaków i tornistrów uczniów. Pracownicy PSSE w Raciborzu, regularnie przeprowadzają działania profilaktyczno-edukacyjne wśród najmłodszych uczniów klas 1-3 szkół podstawowych powiatu, ucząc jak właściwie pakować plecak oraz dbać o swój kręgosłup na co dzień. Na stronach internetowych i mediach społecznościowych placówek oświatowych, a także na stronie internetowej PSSE w Raciborzu oraz na portalu społecznościowym FB zamieszczone są wszelkie działania dotyczące ww. akcji, która swym zasięgiem w roku 2024 objęła 13 522 osób.





VII.3.8. Profilaktyka zatruc grzybami (bezpieczne grzybobranie)

23 września 2025 r. na dziedzińcu Zamku Piastowskiego w Raciborzu odbyła się plenerowa wystawa edukacyjna pod hasłem: „Bezpieczne Grzybobranie” – „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy” – „Aktywność fizyczna – Zdrowie”, zorganizowana przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Raciborzu we współpracy z Zamkiem Piastowskim w Raciborzu. Akcja objęta była patronatem Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Starosty Raciborskiego oraz Prezydenta Miasta Racibórz. Celem akcji



była edukacja w zakresie bezpiecznego zbierania grzybów, profilaktyki chorób odkleszczowych oraz promowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia.



Jednym z głównych punktów programu była wystawa grzybów – zarówno żywych okazów, jak i modeli edukacyjnych. Uczestnicy dowiedzieli się o zasadach bezpiecznego zbierania grzybów, a także skorzystali z bezpłatnej oceny grzybów. W ramach akcji były prowadzone wykłady i pogadanki na temat grzybów przez zaproszonego członka i współzałożyciela Polskiego Towarzystwa Mykologicznego. Oprócz tego, zorganizowano liczne warsztaty dotyczące profilaktyki chorób odkleszczowych oraz zdrowego stylu życia. Dzieci mogły wziąć udział w licznych zajęciach sportowych, quizach, konkursach, warsztatach przyrodniczych oraz



prezentacji sprzętu ratowniczego i policyjnego. Można było także skorzystać z bezpłatnych badań takich jak pomiar ciśnienia krwi; pomiar poziomu cukru; pomiar saturacji krwi; alkogogle i narkogogle; pomiar tlenu węgla w wydychanym powietrzu – smokolizer oraz praktycznych ćwiczeń z udzielania pierwszej pomocy. Na dziedzińcu Zamku swoje stoiska edukacyjne zaprezentowały m.in.: Powiatowa i Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Akademia Nauk Stosowanych w Raciborzu, Nadleśnictwo Rudy – Lasy Państwowe, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Komenda Powiatowa Policji i Straży Pożarnej w Raciborzu, Ratownictwo Medyczne LIFE, Powiatowe Centrum Sportu, Arboretum Bramy Morawskiej, Wodociągi Raciborskie, KRUS PT w Raciborzu. Do akcji dołączyła się również młodzież z II Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Raciborzu z atrakcyjną częścią artystyczną. W ramach profilaktyki zatruc grzybami odbył się konkurs plastyczny dla klas IV-VIII na stworzenie modelu przestrzennego wybranego gatunku grzyba pt. „Bezpieczne Grzybobranie 2025”. W ramach akcji można było także podziwiać wystawę przestrzennych modeli grzybów, wykonanych przez uczniów w ramach konkursu plastycznego oraz oddać głos na swojego faworyta. Wystawa była nie tylko okazją do nauki



i zabawy, ale także doskonałym przykładem współpracy różnych instytucji na rzecz zdrowia publicznego. W konkursie wzięło udział 7 szkół podstawowych, a komisja konkursowa spośród 60 prac wyłoniła laureatów. W całym przedsięwzięciu wzięło 1200 uczestników.

5 października br. po raz kolejny na zaproszenie organizatora wydarzenia tj. Ośrodka Sportu i Rekreacji w Raciborzu mogliśmy wziąć aktywny udział w imprezie plenerowej „Najlepszy Grzybiarz Ziemi Raciborskiej”. Uczestnicy grzybobrania jako i odwiedzający w tym dniu Kolej Wąskotorową w Rudach Raciborskich mogli zasięgnąć porad dotyczących m.in. bezpiecznego grzybobrania, zasad ochrony przed kleszczami oraz profilaktyki chorób zakaźnych i szczepień ochronnych.

Akcją informacyjno – edukacyjną dot. profilaktyki zatruc grzybami w 2025 roku objęto w sumie ponad 50 000 odbiorców.



VII.3.9. Kampania #Safe2EatEU



Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) realizował kampanię informacyjną pod nową nazwą #Safe2EatEU. Cel kampanii związany jest z podniesieniem świadomości społeczeństwa nt. bezpieczeństwa żywności, a tematy związane z czwartą edycją kampanii dotyczyły higieny żywności, chorób przenoszonych przez żywność oraz suplementów diety. Regularnie zamieszczano infografiki promujące kampanię na portalu społecznościowym FB PSSE w Raciborzu docierając do 5 782 odbiorców.

VII.3.10. Kampania #PlantHealth4Life ph. „Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie”



Celem kampanii jest zwiększenie świadomości mieszkańców Europy na temat zdrowia roślin oraz podkreślenie zbiorowej odpowiedzialności za wspólne dobro. Kampania prowadzona jest przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) oraz Komisję Europejską (KE), natomiast Główny Inspektor Sanitarny aktywnie włącza się w jej promocję poprzez promowanie materiałów kampanii w mediach społecznościowych. PSSE w Raciborzu swoimi działaniami dotarło do 857 odbiorców.

VII.3.11. Promocja szczepień ochronnych (w tym „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, „Europejski Tydzień Szczepień”)

Celem działań jest podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych, zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym (obowiązkowym i zalecanym), informowanie o powszechnym programie szczepień przeciw HPV dostępnych dla osób po ukończeniu 9. roku życia do ukończenia 14. roku życia.

W 2025 roku przeprowadzono wykłady, pogadanki, akcje informacyjno-edukacyjne, wystawy, ekspozycje, punkty informacyjno-edukacyjne oraz dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych, w którym można było zasięgnąć profesjonalnej informacji na temat „Programu szczepień ochronnych PSO” oraz „Powszechnego programu szczepień przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV)”. Nasi pracownicy prowadzili także indywidualne konsultacje oraz poradnictwo merytoryczne dla osób zainteresowanych szczepieniami ochronnymi HPV oraz innymi.

W ramach promocji szczepień ochronnych realizowano także kampani informacyjno-edukacyjną "Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach" mającą na celu przekazywanie rzetelnej wiedzy na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, która w przyszłości pomoże młodym osobom, rodzicom w racjonalnym podejmowaniu decyzji odnośnie szczepień.

Podejmowano także działania promujące bezpłatne szczepienia dla kobiet w ciąży przeciw krztuścowi (2343 odbiorców).

W sumie edukacją objęto 79 887 odbiorców.



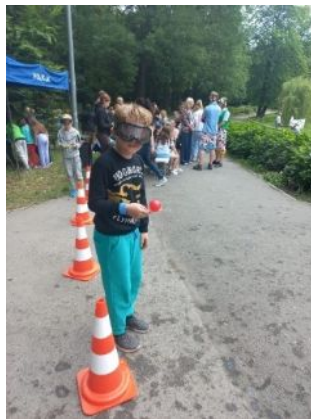
VII.3.12. Działania akcyjne dot. profilaktyki używania alkoholu

Podejmowane działania miały na celu dostarczenie uczestnikom wiedzy pomocnej w kształtowaniu zdrowego stylu życia, odpowiedniego dystansu do używania substancji psychoaktywnych takich jak alkohol oraz kształtowanie postaw pomocnych w unikaniu używania substancji psychoaktywnych.

W ramach organizowanych akcji i pogadek młodzież brała udział w ćwiczeniach z użyciem alkoholi. Uczniowie mogli doświadczyć jaki wpływ na



sprawność psychomotoryczną ma zażywanie alkoholu. Poprzez proste ćwiczenia mogli doznać jak przez tego rodzaju gogle zostaje obniżona koncentracja, spowolniony zostaje czas reakcji, zniekształcony jest widziany obraz oraz zaburzona jest koordynacja mięśniowo – ruchowej itp. Działania skierowano do 8355 odbiorców.



VII.3.13. Kampania „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”



Celem kampanii jest propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza, zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, zwiększenie wiedzy na temat szczepień

ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu. Kampania została wzbogacona o zajęcia edukacyjne pt. #LekcjaKleszczoochrony dla szkół podstawowych klas I-III (762



odbiorców). W ramach kampanii zorganizowano wystawę plenerową połączoną z wykładami pt. „Bezpieczne Grzybobranie” „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”, „Aktywność fizyczna – Zdrowie”. W ramach akcji były prowadzone także zajęcia, pogadanki, warsztaty dotyczące profilaktyki chorób odkleszczowych. Akcja poszerzyła wiedzę uczniów na temat ochrony przed kleszczami, zwiększyła świadomość w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, wzbogaciła wiedzę na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki

kleszczowego zapalenia mózgu. Dowiedzieli się jak wygląda kleszcz oraz w jaki sposób zagraża ludziom i zwierzętom. Poznali zasady stosowania środków odstraszających kleszcze oraz w jaki strój powinni się ubrać na wycieczkę do lasu. Edukacją objęto 40 396 odbiorców.



VII.3.14. #Wybierz Zdrowie

Celem jest kształtowanie postaw i zachowań związanych ze zdrowym, a przede wszystkim aktywnym stylem życia wśród dzieci. Inicjatorem przedsięwzięcia jest Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny. Grupą docelową są uczniowie klas I-IV szkół podstawowych oraz uczestnicy wypoczynku letniego. W ramach akcji podjęto działania w wybranych placówkach poprzez organizację różnorodnych zajęć sportowych, z wykorzystaniem materiałów do realizacji akcji m.in. scenariusza pt. „Ścieżka do zdrowia”. Informacje zamieszczone zostały także w mediach społecznościowych. Akcja objęła swym zasięgiem 9531 odbiorców.



VII.3.15. Światowy Dzień Zdrowia/Dzień Otwarty Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Raciborzu

7 kwietnia 2025 r. odbył się Dzień Otwarty w Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Raciborzu. Tegoroczne wydarzenie realizowane było pod hasłem przewodnim „Bezpieczeństwo zdrowotne - wspólna odpowiedzialność”, a jego celem było przybliżenie społeczeństwu zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej, podkreślenie znaczenia działań podejmowanych na rzecz zdrowia publicznego, a także wzmocnienie zaufania do Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Tego dnia obchodzony był również Światowy Dzień Zdrowia, którego tematem przewodnim było zdrowie matki i noworodka. Kampania WHO zatytułowana „Zdrowe początki, pełna nadziei przyszłość”, ma na celu położenie kresu możliwym do uniknięcia śmierci matek i noworodków oraz priorytetowe traktowanie zdrowia i dobrobytu kobiet.

Z okazji Światowego Dnia Zdrowia działania edukacyjne skierowane zostały głównie do kobiet i ich bliskich, ze szczególnym uwzględnieniem promocji zalecanych w PSO szczepień ochronnych dla kobiet w ciąży i obowiązkowych dla dzieci oraz wyjaśniania istoty i zasad funkcjonowania PSO. Ponadto, uwagę skupiono także na obszarze zdrowia psychicznego kobiet, promocji zdrowego stylu życia, w tym również wykonywania zalecanych dla kobiet badań profilaktycznych.

W ramach Dnia Otwartego we współpracy z Akademią Nauk Stosowanych w Raciborzu i Położną Jagodą przygotowano wiele ciekawych tematów wpisujących się w tematykę tych wydarzeń. Przeprowadzone wykłady, instruktaże, warsztaty, wystawy tematyczne, darmowe badania i konsultacje ze specjalistami, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem.

Na tym wydarzeniu swoją obecnością zaszczylił również rektor Akademii Nauk Stosowanych Pan dr Paweł Strózik. A młodzież ze szkół ponadpodstawowych powiatu raciborskiego licznie uczestniczyła w zorganizowanych wykładach na temat „Profilaktyki raka piersi”, przeprowadzonego przez dr Elżbietę Kanię z Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu oraz „Depresji kobiet”, przeprowadzonego przez położną mgr Jagodę Giemzowską. Natomiast przedstawiciele PSSE w Raciborzu omówili i przybliżyli tematykę „Programu szczepień ochronnych PSO” oraz „Powszechnego programu szczepień przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV)”.

Ponadto każdy mógł skorzystać z instruktażu nauki samobadania piersi i jąder prowadzonego przez Akademię Nauk Stosowanych w Raciborzu. Dostępne były także badania ciśnienia tętniczego krwi oraz pomiaru tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

Przygotowane zostały stoiska profilaktyczne dot. uzależnień od alkoholu, alkoholowego zespołu płodowego FAS, narkotyków czy tytoniu i e-papierosów. Przeprowadzono testy z wykorzystaniem alkogogli i narkogogli. Przygotowanym atrakcjom towarzyszyły również wystawy i ekspozycje tematyczne m.in. pt. „Superbakterie Oporniaki. Problem narastającej oporności na antybiotyki”. Prowadzono także konsultacje i poradnictwo merytoryczne i dot. ochrony przed kleszczami, szczepień ochronnych w tym HPV i inne porady zdrowotne.



VII.3.16. Wojewódzka Akcja informacyjno-edukacyjna pt. Wirusochrona/zajęcia edukacyjne pt. #LekcjaWirusochrony dot. profilaktyki chorób wirusowych przenoszonych drogą kropelkową – edukacja dla uczniów klas I-III szkół podstawowych.

Głównym celem jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat postaw prozdrowotnych wśród dzieci szkolnych i ich rodziców. Zajęcia zostały przeprowadzone głównie przez nauczycieli szkolnych i poruszały zagadnienia dot.: profilaktyki chorób wirusowych przenoszonych drogą kropelkową, profilaktyki chorób zakaźnych, prawidłowej higieny rąk, podstawowych zasad postępowania w czasie wzrostu zachorowań na

choroby zakaźne, podstawowych zasad zdrowego stylu życia – prawidłowego odżywiania, aktywności fizycznej, podniesienia poziomu wiedzy na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, dzięki którym udało się całkowicie wyeliminować lub znacząco ograniczyć przypadki wielu chorób zakaźnych. Zajęcia przeprowadzona w 20 szkołach podstawowych, obejmują edukacją 1404 uczniów klas I-III.

Działania podejmowane były również poprzez prowadzenie zajęć edukacyjnych, organizacja i udział w lokalnych wydarzeniach plenerowych, przygotowanie oraz prezentacja wystaw tematycznych, dystrybucja materiałów edukacyjnych, publikacja informacji na stronach internetowych oraz w mediach społecznościowych. Akcją objęto 17 328 odbiorców.



VII.3.17 Projekt "Zdrowie i emocje - skrzynka z narzędziami"

Wojewódzki projekt edukacyjny *Zdrowie i emocje- skrzynka z narzędziami* skierowany jest do uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych, a jego celem jest profilaktyka uzależnień, rozwijanie prozdrowotnych postaw i zachowań oraz umiejętności regulacji emocji. Zakłada realizację zajęć z dziećmi w oparciu o przygotowane scenariusze, pomoce i środki dydaktyczne. Zajęcia mogą być realizowane przez nauczycieli w ramach lekcji wychowawczej, edukacji zdrowotnej, lekcji przedmiotowej oraz przez specjalistów pracujących w szkole.

Narzędzia zawarte w projekcie, stanowią bufor ochronny redukujący ryzyko uzależnień i zwiększający odporność psychiczną na trudne sytuacje życiowe.

Tematyka lekcji obejmuje ćwiczenia uważnościowe, relaksacyjne, oddechowe, które służą regulacji emocjonalnej, zasady zdrowego myślenia, w tym pozytywne afirmację, które wpływają na lepsze samopoczucie. Projekt przedstawia temat związany z mechanizmem powstawania uzależnienia z wykorzystaniem nowoczesnych środków dydaktycznych w postaci filmu animowanego oraz rozwijania asertywnej postawy w odmawianiu użycia środków psychoaktywnych, szczególnie w sytuacji presji rówieśników. Ważny element stanowi recepta na zdrowie oraz challenge dla klasy – reklama zdrowego nawyku, które przyczyniają się do kształtowania i promowania prozdrowotnych postaw i nawyków.

Projekt bogaty jest w nowoczesne środki przekazu, zawiera filmy ze specjalistami w obszarze zdrowia psychicznego, skierowane do uczniów oraz rodziców/opiekunów; prezentację multimedialną; film animacyjny o mózgu; scenariusze zajęć z kartami pracy; plakaty edukacyjne oraz broszurę z ćwiczeniami uważnościowymi i relaksacyjnymi. Projekt realizowało 7 szkół podstawowych (15 nauczycieli, 309 uczniów i 250 rodziców).



VII.3.18. Konkurs "Zroluj zdrowie – siła wyborów"!



Ogólnopolski konkurs adresowany był do wszystkich uczniów klas 7 i 8 szkół podstawowych. Celem konkursu było promowanie zdrowego stylu życia poprzez tworzenie kreatywnych filmów w formie krótkich

rolek (reels) na media społecznościowe. Tematem konkursu była promocja zdrowego stylu życia, w tym zasad zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, dbania o zdrowie psychiczne, profilaktyki chorób zakaźnych oraz profilaktyki uzależnień. Konkurs był wydarzeniem ogólnopolskim organizowanym pod honorowym patronatem Marszałka Senatu, w ramach ustanowionego przez Senat roku 2025 Rokiem Edukacji Zdrowotnej i Promocji.

WNIOSKI**W ZAKRESIE EPIDEMIOLOGII**

1. W 2025 r. nie odnotowano zachorowań na: błonicę, botulizm, czerwonkę, ostre porażenie wiotkie u dzieci do -14 lat, tężec, dur brzuszny, dur rzekomy A,B,C.
2. Wzrost zapadalności w odniesieniu do 2024 roku zaobserwowano w przypadku następujących chorób: grypa, kiła, borelioza, giardioza(lamblioza), inne bakteryjne zatrucia pokarmowe, zakażenia jelitowe o etiologii wirusowej, biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, WZWB przewlekłe, WZW C przewlekłe, choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae* (inwazyjna), gruźlica.
3. Spadek zapadalności w odniesieniu do roku 2024 wystąpił w przypadku następujących chorób: zatrucia pokarmowe pałeczką salmonella, COVID-19, salmonelozy – posocznice, krztusiec, nagminne zapalenie przyusznic (świnka), ospa wietrzna, płonica (szkarlatyna).
4. W roku 2025 w powiecie raciborskim najczęściej występującymi chorobami zakaźnymi (pod względem liczbowym) były zachorowania spowodowane sezonowymi wirusami układu oddechowego, do których należą grypa, RSV, COVID-19 i inne zakażenia, do których dochodzi głównie drogą kropelkowo-powietrzną.
5. Na terenie naszego powiatu raciborskiego w roku 2025 zgłoszono 479 przypadków zachorowań na COVID - 19, z czego 18 osób wymagało hospitalizacji, nie odnotowano zgonów z powodu ciężkiego przebiegu choroby.
6. W powiecie raciborskim zgłoszono 1840 przypadków grypy (w 73 przypadkach wymagających hospitalizacji) oraz 144 przypadki RSV z czego 51 przypadki dotyczyły dzieci (w 47 przypadkach wymagających hospitalizacji w tym 31 hospitalizacji dotyczyło dzieci).
7. W powiecie raciborskim, na dzień 31.12.2025 r. w raportach o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych widnieje 393 dzieci, których rodzice nie wyrazili zgody na szczepienie. W roku 2025 wpisano do rejestru 110 nowych przypadków nie szczepionych dzieci.

W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ

1. Jakość wody do spożycia nie budziła zastrzeżeń w przypadku wody dostarczanej dla mieszkańców powiatu.
2. Jakość wody wodociągowej w Raciborzu oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2025 roku 39 razy i tylko w jednym przypadku w badaniach stwierdzono nieznaczne przekroczenie jakości wody. Woda jest przydatna do spożycia.
3. W roku 2025 przeprowadzono wzmożone działania edukacyjno-informacyjne związane z występowaniem bakterii *Legionella* Sp. w środowisku wodnym, tj. w instalacjach wody ciepłej, systemach klimatyzacji i innych urządzeniach wytwarzających aerozol powietrzny. Podmiotom prowadzącym działalność typu obiekty hotelarskie (budynki zamieszkania zbiorowego) przypominano o obowiązku i zobowiązywano do przeprowadzania badań laboratoryjnych na obecność tych bakterii, z częstotliwością określoną w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

4. W 2025 r, w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, pobrano łącznie (z kontroli urzędowej PIS oraz kontroli wewnętrznej obiektów) 146 prób wody, z czego w 18 próbach wykazano przekroczenie dopuszczalnych norm, wykazując skażenie bakteriami Legionella sp. w stopniu średnim (3), wysokim (14), oraz bardzo wysokim (1). Podmioty przeprowadzały działania naprawcze skutkujące eliminacją zanieczyszczenia.

5. W roku 2025 nie stwierdzano nieprawidłowości w funkcjonowaniu pływalni, nie zaistniała konieczność wyłączenia żadnego z obiektów z użytkowania. W jednym przypadku, wydano decyzję o jej czasowym wyłączeniu niecki basenowej w Parku Wodnym H2ostróg z powodu nieprawidłowej jakości mikrobiologicznej wody

W ZAKRESIE HIGIENY ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

1. W roku 2025 zmniejszył się odsetek próbek kwestionowanych (w roku 2024 wynosił 4,6%, natomiast w 2024 r. – 1,3%). W 2025 r. kwestionowano 4 próbki zmiotków lub wytrzępków pobranych w piekarniach oraz 2 próbki środków spożywczych.

2. Liczba zdyskwalifikowanych próbek zmiotków i wytrzępków pobranych w piekarniach zmalała w stosunku do roku poprzedniego (w 2024 r. zakwestionowano 43% prób, w 2025 r. – 20% prób).

3. Pomimo zadań dodatkowych wynikających z akcji koordynowanych przez ŚPWIS oraz kontroli na wnioski stron, interwencji, zadania przewidziane na 2025 rok zostały zrealizowane.

4. W 2025 r. realizowano porozumienie na szczeblu lokalnym z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa dotyczące nadzoru nad działalnością w zakresie produkcji pierwotnej produktów pochodzenia roślinnego. W ramach realizowania porozumienia z dnia 22 grudnia 2020 r. pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-spożywczych oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska przeprowadzono 2 wspólne kontrole z elementem poboru prób u producentów.

5. W roku 2025 zwiększyła się liczba granicznych kontroli (dotyczy eksportu wyrobów cukierniczych).

6. Porównując wyniki kontroli przeprowadzonych w roku 2024 i 2025 można stwierdzić, iż ogólny stan sanitarno-higieniczny obiektów żywieniowo-żywnościowych nie uległ zmianie w stosunku do poprzedniego roku (w 2024 r. odsetek obiektów ocenionych jako „o złym stanie” wynosił 0 %, natomiast w 2025 r. wyniósł 0%).

7. W zakładach produkcji żywności ogólny stan sanitarny uległ poprawie (w 2024 r. odsetek obiektów ocenionych jako „o złym stanie” wynosił 0,8 %, natomiast w 2025 r. wyniósł 0,4%).

8. W przypadku zakładów wprowadzających do obrotu środki spożywcze, ogólny stan sanitarny uległ poprawie (w 2024 r. odsetek obiektów ocenionych jako „o złym stanie” wynosił 0,4%, w 2024 r. 0,2%).

W ZAKRESIE HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

W wyniku prowadzonego w 2025 r. nadzoru nad placówkami nauczania i wychowania, a także nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży stwierdzono, iż:

1. Stan sanitarno-techniczny części placówek nauczania i wychowania na terenie powiatu raciborskiego wymagał lub nadal wymaga poprawy. Zauważyć należy, że remonty i modernizacje dokonywane są jednak

nie tylko w następstwie prowadzonej działalności represyjnej, ale i z inicjatywy organów prowadzących i dyrekcji placówek.

2. Jedynie 28% szkół podstawowych z powiatu raciborskiego przystąpiło do Programu szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV).

3. Liczba uczniów klas IV-VIII korzystających z ławek i krzeseł nieodpowiednio dobranych do ich wzrostu spadła, w odniesieniu do roku 2024. W przeciwieństwie do lat 2023-2024, wszystkie przedszkolaki i wszyscy uczniowie klas I-III objęci oceną dostosowania stolików/ławek i krzeseł do ich wzrostu korzystali z mebli prawidłowo dobranych. W dalszym ciągu należy dążyć do tego, aby nie tylko przedszkolaki i uczniowie klas I-III (którzy spędzają większość czasu w 1 sali lekcyjnej), ale także uczniowie klas IV-VIII (w tym także uczniowie, którzy w przypadku systemu pracownianego – zmieniają sale po każdej lekcji) mieli dostosowane stanowisko pracy (stolik/ławkę i krzesło) do swojego wzrostu.

4. Mimo odnotowania mniejszej liczby uczniów klas IV-VIII noszących zbyt ciężkie tornistry/plecaki, w porównaniu z rokiem 2024 (w 2025 r. - 10% uczniów klas IV-VIII objętych badaniem nosiło zbyt ciężkie tornistry/plecaki; w 2024 r. było to 16% uczniów), to problem ciężkich tornistrów/plecaków wciąż pozostaje aktualny. Należy zwracać uwagę, aby miejsca wskazane w placówce na pozostawienie przez uczniów części podręczników i przyborów szkolnych faktycznie umożliwiały uczniom pozostawienie w nich w/w rzeczy (niejednokrotnie np. w szafkach służących do przechowywania odzieży wierzchniej, po włożeniu do nich kurtki i butów, brak jest już miejsca na podręczniki czy przybory szkolne).

5. Wzrosła (w odniesieniu do roku 2024) liczba placówek, w których przedszkolaki myły zęby. Jest to jednak połowa placówek skontrolowanych i będących w ewidencji.

6. Istotnym problemem higienicznym nadal pozostaje zjawisko występowania wszawicy w placówkach oświatowych. Współpraca dyrekcji placówki, nauczycieli, rodziców dzieci i pielęgniarki szkolnej jest niezwykle ważna w celu jego rozwiązania. Najważniejszą rolę w zwalczaniu i ograniczaniu rozprzestrzeniania się wszawicy odgrywają jednak rodzice/opiekunowie dzieci, a ich zaangażowanie i skoordynowanie działań jest niezbędnym warunkiem skutecznego rozwiązania problemu.

7. W 2025 r. na terenie powiatu raciborskiego dzieci i młodzież, podobnie jak w roku 2024, wypoczywały nie tylko w ramach zorganizowanego wypoczynku w miejscu zamieszkania, ale również w ramach wypoczynku całodobowego. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie zapewnienia uczestnikom poszczególnych turnusów bezpieczeństwa i odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych.

W ZAKRESIE HIGIENY PRACY I NADZORU NAD CHEMIKALIAM

1. Większość zakładów pracy na terenie powiatu to zakłady małe, zatrudniające do 9 pracowników (w roku 2025 pod nadzorem PSSE w Raciborzu było 256 takich zakładów, co stanowi ponad 50% wszystkich zakładów znajdujących się w ewidencji) oraz zakłady zatrudniające od 10 do 50 pracowników (w roku 2025 pod nadzorem PSSE w Raciborzu było 181 takich zakładów, co stanowi ok. 37 % wszystkich zakładów znajdujących się w ewidencji).

2. Wśród zakładów objętych ewidencją najwięcej pracowników zatrudnionych jest w zakładach zakwalifikowanych do grup 22 Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) - Produkcja wyrobów z gumy i

tworzyw sztucznych, gdzie zatrudnienie znajduje 11853 osoby, co stanowi ok. 49% wszystkich pracowników objętych nadzorem.

3. Najpoważniejszy problem natury higienicznej w nadzorowanych zakładach pracy stanowi narażenie zawodowe na czynniki fizyczne, wśród których największą skalę zagrożenia stanowi hałas. Najczęściej występującymi szkodliwymi czynnikami chemicznymi w zakładach pracy są tzw. dymy spawalnicze, w skład których wchodzi najczęściej: tlenek węgla, tlenki żelaza, tlenki azotu, mangan.

W zakładach nadzorowanych, w warunkach szkodliwych zatrudnionych jest 536 osób, w tym: 493 osoby pracuje w narażeniu na hałas, 56 osób w narażeniu na pyły i 51 osób w narażeniu na czynniki chemiczne.

4. W roku 2025 wydano 41 decyzji administracyjnych, które zawierały 163 nakazy. Najwięcej nakazów (52) dot. substancji chemicznych i ich mieszanin lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

5. W 2025 r. pod nadzorem PPIS w Raciborzu znalazło się 124 zakładów pracy, w których na stanowiskach pracy występują czynniki rakotwórcze/mutagenne. W 2025 r. przeprowadzono 47 kontroli w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Skontrolowano 44 zakłady, w których liczba osób narażonych na czynniki rakotwórcze wyniosła 447, w tym 19 kobiet i 428 mężczyzn.

6. W 2025 r. zgłoszono 17 przypadków podejrzenia choroby zawodowej, rozpoznano 2 choroby, a były to: przewlekła choroba obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka (poz. 20.1 wykazu chorób zawodowych) oraz choroba zakaźna i jej następstwa – borelioza (poz. 20 wykazu chorób zawodowych).

W ZAKRESIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

Oceniając inwestycje poddawane uzgodnieniom, opiniowaniu na etapie projektowym i odbiorowym stwierdza się, iż ich standardy uległy poprawie. Inwestorzy decydują się na zastosowanie nowych technologii i rozwiązań funkcjonalnych, pozyskując tym samym fundusze unijne. Uzgadniana dokumentacja oraz przygotowywane do użytkowania obiekty były wykonywane poprawnie poprzez odpowiednie rozwiązania funkcjonalne i technologiczne, zapewnienie odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych dla pracowników, większe bezpieczeństwo oraz użyte dobre materiały budowlane.

Zadania realizowane przez Sekcję Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego PSSE w Raciborzu miały wpływ na poprawę stanu sanitarnego miasta, ponieważ realizując swoje ustawowe obowiązki zwracano szczególną uwagę na rozwiązania techniczne, mające na celu zabezpieczenie ludzi przed nadmiernym hałasem, zabezpieczenie ludzi i środowiska przed wpływem zanieczyszczonego powietrza atmosferycznego oraz ochrony zdrowia ludzi poprzez zastosowanie właściwych materiałów budowlanych i instalacyjnych, zagwarantowanie właściwych warunków pracy i pobytu w pomieszczeniach - właściwa funkcja i parametry pomieszczeń.

W ZAKRESIE PROMOCJI ZDROWIA

W 2025 roku podejmowane działania dotyczyły m.in. profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych, wspierania prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez odżywianie i propagowanie aktywności

fizycznej, profilaktyki zakażeń WZW B i C, profilaktyki palenia tytoniu i innych uzależnień w tym przeciwdziałania rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków w środowisku młodzieży, zapobiegania zakażeniom HIV i chorobie AIDS, bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego UV, nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków, profilaktyki raka szyjki macicy oraz promocji szczepień ochronnych.

W ramach realizacji działań w zakresie promocji zdrowia w powiecie raciborskim podejmowana była współpraca z licznymi partnerami takimi jak: jednostki samorządu terytorialnego, placówki nauczania i wychowania, zakłady opieki zdrowotnej, pielęgniarki środowiska szkolnego, służby mundurowe, kluby osiedlowe, placówki sportowe i kulturalne, lokalne media. Prowadzona działalność w tym zakresie zmierzała do pobudzania aktywności prozdrowotnej mieszkańców powiatu raciborskiego, ochrony zdrowia oraz do świadomego eliminowania czynników zagrażających zdrowiu.